

NORRINGEN 2014

KAMRATFÖRENINGEN NORRA SKÅNINGAR

Medlemsblad 3-4

REDAKTION:

Jörgen Lund (red), Claes-Göran Andersson, Roland Appelqvist,
Bertil Larsson, Bertil Magnusson, Christer Nyhlén.

ISBN 978-91-977910-2-1

GL-Tryck i Kristianstad AB 2014

Kamratföreningens ordförande

När jag börjar detta lilla epos är det en strålande höstdag. Sommaren synes ha besegrats av hösten, men solen skiner på växtlighetens alla prunkande höstfärger. Det är 14 grader varmt och försvarsmakten avslutade i fredags (24 oktober) en veckas sökande efter en misstänkt inkräktare i Stockholms skärgård. Vi har fått höra vår ÖB, general Sverker Göranson, på tydligt skånskt idiom uttrycka sin åsikt om dylika gäster. Sannolikt fanns inte dessa med bland gästerna, då vår medlem celebrerade sin 60-årsdag den 3 maj.

Analys pågår av den misstänkta undervattensverksamheten. Veckan visade att det finns ett stort engagemang och intresse för Sveriges försvarsmakt, då denna verkar i Sverige för att skydda Sveriges gränser. Engagemanget då svensk trupp verkar långt iväg som i Afganistan blir mindre och då kan försvaret uppfattas som ett särintresse, som statsministern Fredrik Reinfeldt uttryckte det vid ett tillfälle.

Det nyvaknade intresset för försvaret har medfört att nuvarande försvarsmministern Peter Hultqvist från Borlänge avser tillsätta en utredning för att titta på ett försvar modell Norge med en blandning av fast anställd och värnpliktig personal.

Detta efter endast fyra år med yrkesförsvar. Hur gedigen var analysen inför detta beslut???

Det går på några minuter att såga ner en gedigen skånsk bok, men det tar många årtionde att få en ny bok att växa

upp! Det kräver god mylla och tid för plantan att rota sig. Det går heller inte att flytta plantan från en fåra till en annan fåra! Männe något för de försvarspolitiska beslutsfattarna att tänka på?

Det är många bland våra medlemmar utöver ÖB som celebrerat jämna år. Som Sven Eric Göranson 95 år, Karin Andersson, Arne Månsson, Carl Björemann, Bertil Svensson, Greta Andersson, Curt Hasselgren och Henry Malmgren 90 år under året. Henry dock inte förrän den 27 december. Totalt är det 120 medlemmar som fyllt 50, 60, 70, 75 år osv under året av föreningens ca 800 medlemmar.

Vår äldste medlem Erik Kjellqvist, 99 år, har lämnat vår krets. Erik gjorde mycket stora insatser för Kamratföreningen. Som ett par exempel kan nämnas allt det arbete Erik lade ner med våra historieböcker samt med boken "Från Vikingahär till Pansarbrigad". Erik – Ditt ljusa minne bevaras i stor tacksamhet. (Mer på annan plats.)

En annan profil som lämnat jordelivet är Sven-Åke Jansson. Fänrik vid I 6 1961 och slutade sin militära bana som general och militärbefälhavare för Södra Militärområdet 1998.

En minnesstund för Sven-Åke avhölls på Haväng en solig höstdag. Haväng var Sven-Åkes andningshål, en plats för reflexion och meditation. Stunden inleddes med en ensam trumpet och Gotländsk sommarnatt och följdes av tal av dottern Helena och därefter av många vänner. Stunden avslutades med att Tapto spelades och vi närvarande strödde rosenblad för vinden. En högtidlig och innerlig minnesstund för Sven-Åke Jansson var till ända.

År 2014 tror jag blir ihågkommet inom Kamratföreningens krets genom den Minneshögtid som genomfördes den 29 juni på Högskolan, regementets gamla kasernområde, m a a P 6 nedläggelse för 20 år sedan den 30 juni 1994.

Syftet var att ge alla Norringar en möjlighet att träffas och många var där och det flög många, många ”Minns du.....” och ”Kommer du ihåg.....” genom luften.

Vi är många som minns

- när Norra Skånska Regementets fana troppades av kapten Rune Hansson på Stora Torg,
- när nyckeln till kasernområdet på kvällen den 30 juni 1994 överlämnades av regementschefen överste 1. Jan Bergström till rektor Kaj Björk på Högskolan och
- när slutligen förrådsförvaltaren, förre musikfuriren Östen Johansson spelade TAPTO och den tretungade flaggan på kanslihuset halades för sista gången.

Minnena är många! Norringeandan präglad av kvalité och gemenskap lever!

Bevis på en levande gemenskap är också det stora antal medlemmar som deltagar vid vår-, höst- och julmötena. Alla medlemmars intresse och engagemang är styrelsens belöning, som stimulerar till fortsatt arbete.

En annan mycket glädjande och viktig del är de många generösa bidragen till Tidningsfonden, som gör det möjligt att årsskriften kan utkomma. Detta så att alla medlemmar i såväl när som fjärran kan få en inblick i vad som sig i Kamratföreningen Norra Skåningar tilldragit haver.

Varmt TACK för dessa bidrag och samma varma TACK vill jag även rikta till alla dem som bidrager med vinster till våra lotterier och därmed till vår verksamhet. Det är många frivilliga krafter, som arbetar för Kamratföreningens fortlevnad. Ett litet axplock som t ex att Dick och Jan målade Soldat-hemmets fönster inför minneshögtiden. Snyggt och ordentligt skall det vara! Som kamraterna som i våras var runt i Kristianstads- och Ljungbyhedstrakten och rengjorde ”våra” minnesstenar. Som våra sköna damer som ser till att vi får förtäring vid våra möten. Stort TACK!

Det är min förhoppning att Du käre läsare genom denna årsbok känner att Norringeandan - samhörighetskänslan - lever och att Norra Skånska Regementets traditioner väl vårdas.

Ordföranden emeritus må avsluta detta lilla epos: **”Så länge Kamratföreningen kan göra sin stämma hörd lever vårt gamla regemente!”**

Väl mött år 2015! Välkomna!

Nils-Arne Bidsell
Ordförande

IN MEMORIAM

Följande medlemmar har avlidit:

Bo Sjöbring	Bromölla
Rune Wrangdahl	Kristianstad
Ella Johansson	Åhus
Alf Jönsson	Malmö
Lars Ask	Lund
Bertil Svensson	Kristianstad
Herman Westrup	Åhus
Nils G Litby	Kristianstad
Sven-Åke Jansson	Färlöv
Erik Kjellqvist	Degeberga
Åke H Johansson	Åstorp
Sven Eric Göranson	Kristianstad

*Frid över det ljusa minnet
av kamraterna*

In Memoriam Erik Kjellqvist

Vår nestor, Erik Kjellqvist, har bjudit oss sitt farväl, 99 år gammal.

Född begåvad, gjorde Erik en dåtida klassresa och tog som latinare studentexamen vid Högre Allmänna Läroverket i Kristianstad. Och som ett förebud om kommande vitterhet och om en vardande skönande, valdes han under studietiden, inte normalt en utan två gånger, till president i det anrika litterära sällskapet vid Läroverket, Athenaeum. Här kom även en annan sida av Erik tidigt fram, humanisten. Tillsammans med en blivande Norring, sin barndomsvän Bertil Kamph, stod han i ord och handling upp och motarbetade den spirande antisemitismen.

Icke helt oväntat trädde han, efter skolgång och utbildning till reservofficer vid Norringarna, in i den publicistiska världen

via Länstidningen i Kristianstad. Här började han intressera sig för det som skulle bli hans adelsmärke – spelet mellan text, bild och typografi.

Vid krigsutbrottet valde Erik att gå över på aktiv stat och fick, från sin beredskapsvakt vid Gråen i Landskrona, vara med om de dramatiska händelserna då tyskarna gick in i Danmark.

I Erik börjar nu känsla för vitterhet, estetik och konstnärskap förenas med klassiska militära dygder som planmässighet, ledarskap (med en viss medfödd envishet), ordning och disciplin. Detta bildar så

småningom den sammansatta och unika karaktär i vilken vi lärt känna Erik.

Efter kriget kom Eriks originalitet och kreativitet till sin rätt som ansvarig för den frivilliga befälsutbildningen i länet. Det finns säkert många av våra äldre

Vid Gråen 51 år senare

kamrater, som minns hur Erik och fanjunkaren Arvid Carlsson for runt i byarna med märkliga övningar, entusiastmerade hela familjerna och fyllde de sviktande FBU-leden till nivåer de varken förr eller senare nått.

Men nu hade hans bildpedagogiska kunskaper uppmärksammats på högre ort och 1950 blev han kallad till arméstaben. Där fick nydanaren Erik leda en genomgripande grafisk modernisering av reglementen och publikationer. Den första succén, Soldaten i Fält, med sina instruktiva bilder och ”gubbar”, känner vi alla till. Det livslånga samarbetet med Alf Lannerbäck tog vid. Nästa steg i karriären blev som chef för arméns pressdetalj. Som redaktör för arméns egen tidskrift, Arménytt, gav han denna en ny och spännande design.

1965 tog Erik avsked av armén och startade en civil karriär som konstruktör av läromedel hos förlaget Almqvist och Wiksell. Han var också under några år redaktör för Officersförbundsbladet.

Regementet låg alltid Erik varmt om hjärtat och Kamratföreningen blev hans forum. Han delade med sig av sina djupa kunskaper och roade oss med sin minnesgodhet i ett otal artiklar i våra tidskrifter och årsböcker. Hans ”Döbliana” blev ett stående inslag. Han såg även till att Alf Lannerbäck engagerades i produktionen, en kombination som gav ett oemotståndligt läsvärde. 1988 inledde Erik en bred insamling av fakta bland Norringar som var med under bered-

skapsåren och sammanställde dem till ”Norringarnas Historia 1939-1940”. Det omfattande studie- och arbetsmaterialet har nu ställts till Kamratföreningens förfogande. Vårt historieverk, ”Norra Skånska Regementet 1811-1994”, som kom ut strax innan regementet lades ner, bär i mycket hans prägel.

I praktverket om fästnings- och garnisonsstaden Kristianstad, ”Från vikingahär till pansarbrigad” 2005, fick Erik tillsammans med Alf leva ut hela sitt register och kunnande.

Kamratföreningen har Erik att tacka för mycket. Han lade en fast grund för arbetet med dokumentation av regementets historia. Stafettpinnen har tagits upp och förts vidare.

Som ett synbart uttryck för vår uppskattning och tacksamhet, valdes han till hedersledamot i föreningen. Det var en stolt och rörd Erik som 2011, i samband med firandet av 200-årsjubiléet, mottog denna hedersbevisning.

Vårt gamla regemente har förlorat en av sina äldsta söner, Kamratföreningen en klippa.

Roland Appelqvist

Norringeåret som gått...

4 december, Vesper

I år var vädrets makter nådiga så många medlemmar kunde ta sig till Nosaby kyrka för att lyssna på Hemvärnets Musikår, Kristianstad.

Kyrkoherde *Göran Mellander* presenterade förvisso kåren som "hembygdsorkester" men detta inverkade inte menligt på musiken. Kåren presenterade ett trevligt program, med Soldatkören ur Faust som höjdpunkt.

12 december, Julmöte

God och lagom mat lockar alltid många Norringar till julmötet, så också i år. Lite "smått och gott" stod framdukat på borden och därefter ringlade sig kön till "det varma" och måltiden avslutades traditionellt med "ris á la Malta" med röda bär.

Vår nye kvartermästare, *Jan Appelqvist*, skötte sig med den äran med god hjälp av systrarna *Larsson*! Scouterna var som vanligt på plats – Lucia med följe – som väl förtjänade sina gottepåsar.

Lotteri med julskinka som högsta vinst skingrades till mångas glädje och någras besvikelse

13 december, Packning

Årets packning av årsboken innehöll ett moment utöver det vanliga, i varje exemplar skulle ett skivomslag klistras in och en DVD-skiva bifogas i detta. Trots detta kunde med hjälp av god arbetsme-

todik *Bertil Larsson* och *Jörgen Lund* leverera de drygt 600 kuverten i tid till Posten. Mer om DVD'n på annan plats.

31 mars, Översvämning

Vid 22-tiden gick larmet "översvämning i källaren på Soldathemmet"! Vårt förråd stod under vatten – 5 cm högt! *Dick Nilsson* inledde raskt räddningsarbetet, tillkallade hjälp och vid 24-tiden kunde vi konstatera, att vi räddat det som räddas kunde. Många böcker, kuvert, tavlor och mattor gick dock till spillo.

5 april, Årsmöte

Drygt 50 Norringar hade hörsammat kallelsen till årsmöte. Ordföranden, *Nils-Arne Bidsell* kunde snabbt och utan några längre diskussioner arbeta igenom dagordningen.

Ove Johansson hade undanbett sig omval och ersattes med *Britt-Marie Larsson*, i övrigt fick styrelsen förnyat förtroende.

Årets satsning på arrangemanget den 29 juni fick årsmötets godkännande. *John Nilsson* avtackades som mångårig revisor, *Ove Johansson* som avgående styrelsemedlem och *Lars Björck* för sina insatser för Rodatorpet, förärades hedersnålen.

Efter förhandlingar och en god lunch informerade major *LET Andersson*, från Skånska gruppen (P 7) om dagens hemvärn. En livfull framställan (utan teknis-

ka hjälpmedel) som verkligen uppskattades av årsmötesdeltagarna!

10 bokpaket och 10 tröstpris fann sina ägare då lotteriet skingrades.

Maj, Kontroll och rengöring av minnesstenar

Under maj månad arbetade olika patruller med att kontrollera och rengöra våra olika minnesstenar. Det är ett stort antal och tidens tand biter verkligen i. I Norringen, årsbok 1997, finns förteckningen över alla de minnesmärken vi har att vårda.

6 juni, Nationaldagsfirande

En liten men högst kvalificerad skara Norringar med båda våra fanor representerade vid årets firande av nationaldagen i Tivoliparken.

29 juni, "20 år efter gravölet"

En värdig ceremoni på vår gamla kaserngård. Se särskild artikel!

24 augusti, Regementets dag på Södra skåningarnas Revingehed

När ordföranden och undertecknad anslöt på "läktarplats" spelade, som av en händelse, den uppställda hemvärnsmusikkåren från Lund Norringarnas marsch! Ett gott tecken på att Södra skåningarna verkligen har tagit sig an att värna och vårda våra traditioner.

Södra skåningarna hade som vanligt ställt upp med allt vad Försvaret kan visa upp och genomförde sin dag på ett utomordentligt sätt.

13 september, Döbelnsdagen

Firades enligt protokollet med ceremoni vid gravplatsen på Östra Kyrkogården

Regementets dag på Revingehed. Fanförare Karl-Gustav Karlsson. Foto: Olle Bengtsson

och styrelsemöte på Stora Kronohuset. På gravplatsen är nu också överste *Rutger Igelstam* gravsatt.

16 oktober, Höstmöte

I höstrusket kom ett drygt 50-tal Norringar till Soldathemmet för att inta en kulinarisk överraskning och lyssna på *P-O Malmstens* föredrag om sina uppdrag i Afrika.

Efter en kort parentation och eftertanke om *Erik Kjellqvist*, som gått bort i en ålder av 99 år, överlämnade vice ordföranden Kamratföreningens hedersnål till *Göran Wemby*, för hans stora insatser för att bevara Rodatorpet.

P-O berättade om den kommande svenska insatsen i Mali och om sina upplevelser från olika platser i Afrika där han tjänstgjort. Bekvämlighet var nog inte det som lockat honom till dessa platser kunde man förstå av framställning.

Lars Björck skingrade vinsterna i lotteriet innan kvartermästaren *Jan Appelqvist* kunde anmäla uppgiften löst till vice ordföranden.

Representanter för Kamratföreningen har under året deltagit i olika möten inom såväl Kommunen som Försvaret och ofta har vi fått gehör för våra synpunkter. Samarbetet med Regionmuséet är särskilt gott.

Claes-Göran Andersson
V ordf

Minneshögtiden 29 juni

Fanvakt ur Norra skånska bataljonen. Björneborgarnas marsch

Tal av kamratföreningens ordförande:

”Norringar! Vänner! Mina Damer och Herrar!

Det är idag för mig en ÄRA, att göra min SKYLDIGHET och uttrycka styrelsens VILJA och hälsa er ALLA varmt VÄLKOMNA till denna Minneshögtid m a p 6 nedläggelse för 20 år sedan den 30 juni 1994.

Ett särskilt VÄLKOMMEN vill jag rikta till Norringen, landets ÖB, general Sverker Göranson och hustru Ann, som vi med glädje och stolthet ser här idag, trots ett digert program med aktiviteter som Almedalsveckan mm.

Även C P 7, överste Michael Nilsson och hustru Anna-Lena hälsar jag varmt VÄLKOMNA.

P 7 är vårt fasta stöd i vår verksamhet och därför är det roligt att se er här, liksom de medarbetare från P 7 med rötter här från P 6, som svarar för utställningen.

Även från Högskolan har vi ett starkt stöd i olika sammanhang och möts av en

mycket positiv attityd från rektor och alla medarbetare - som här idag - och därför är det med glädje jag hälsar rektor Sanimir Resic och hustru Catarina varmt VÄLKOMNA.

Kommunfullmäktiges ordförande, Kristianstads borgmästare, Sten Hermansson och hustru Ann-Marie hälsar jag VÄLKOMNA till denna Minneshögtid, som är en del av fästningsstaden Kristianstads 400-års firande.

Från den 30 juni 1994 finns här idag överste 1. Jan Bergström, då regementschef, och rektor emeritus Kaj Björk med hustru Eva. Varmt VÄLKOMNA.

Vänner! Norringar! Ni är ALLA varmt VÄLKOMNA!

Kort-kort historik.

Order om regementets uppsättande gavs i december år 1811 och friherren, general Georg Carl von Döbeln blev regementets förste chef. Hans valspråk ÄRA, SKYLDIGHET och VILJA blev även regementets valspråk.

Regementets marsch spelas. Siste regementschefen överste 1. Jan Bergström i mitten

1923 flyttade regementet in i kasernerna här på Näsby och 1963 blev regementet pansarregemente.

Den 30 juni 1994 troppades regementets fana av kapten Rune Hansson på Stora Torg.

Fanan överlämnades av regementschefen överste 1. Jan Bergström till MB, general Owe Wiktorin f v b till Armémuseum.

På kvällen överlämnades nyckeln till kasernområdet av regementschefen till rektor Kaj Björk på Högsolan.

Ordförande Nils-Arne Bidsell

Förre musikfuriren, dåvarande förrådsförvaltaren Östen Johansson spelade TAPTO och den tretungade flaggan på kanslihuset halades för sista gången.

Minnena är många, Norringeandan, präglad av kvalité och gemenskap, lever än, vilket dagens uppslutning är ett bevis på.

Vår ordförande emeritus plägar säga: **'Så länge Kamratföreningen kan göra sin stämma hörd, så länge lever vårt gamla regemente.'**

Så därför, som punkt för denna korta historik: 'Spela regementets marsch'.'

Tal av ÖB:

"Kamrater, norringar, mina damer och herrar!

Vi har idag samlats här för att minnas och högtidlighålla Norra skånska regementet, P 6, vilket tyvärr lades ned för 20 år sedan.

Vi känner alla stolthet och glädje över att ha fått verka vid ett av Sveriges bästa regementen! Regementet har format många duktiga officerare inom pansartrupperna och Forsvarsmakten.

Och samtidigt vet vi att en epok avslutades här 1994 efter drygt 70 års verksamhet här ute på Näsby och Rinkaby. Men dessa 70 år utgör endast en del av Norra skånska regementets historia.

Vi ska komma ihåg att regementet grundades 1811 i tider av omvälvning – ett Europa präglad av Napoleonkrigen och ett Sverige som just hade förlorat Finland. Då, liksom idag, avspeglade utformningen av Sveriges försvar hur uppdragsgivaren uppfattar omvärldsutvecklingen.

Kopplingen mellan regementet och förlusten av Finland blir extra tydlig genom att regementets förste chef var generalmajoren Georg Carl von Döbeln. Givet Döbelns heroiska insatser i 1809 års krig faller sig Norra skånska regementets valspråk ”Ära, skyldighet och vilja” helt naturligt!

Denna devis har tydligt satt sin prägel på min yrkesbana. Ett livsval som inleddes för 40 år sedan när jag ryckte in vid P 6 i juni 1974. Efter genomgången aspirantskola återvände jag till P 6 1975 för att genomföra KFÖ med kompanichefen Anders Sifvertsson, en av mina förebilder som också är tydligt formad av regementets valspråk.

Då jag utnämndes till officer den 1 oktober 1977 var frågan om jag skulle fortsätta på den inslagna vägen. Den 1 oktober var nämligen samma dag som den utmärkta förebilden Lars-Fritiof Melin avgick som regementschef.

Men jag valde att fortsätta som officer och hade då förmånen att ha Bengt Bertilsson som brigadchef. Han strävade efter att bygga upp Sveriges bästa brigad

där krigsförbandets kvalitet skulle stå i fokus. Samma mål som jag och bataljonschef Mats Johnsson hade med Viktor Niklas.

Att ställa krigsförbandets kvalitet och operativa förmåga i fokus har också alltid varit min målsättning. Jag har burit med mig andan från Norringarna genom hela min yrkesbana. Detta avspeglas bland annat i utformningen av det armékoncept som jag introducerade som arméinspektör.

Även om Försvarsmakten idag agerar utifrån helt andra premisser än när jag klev in genom grindarna här för 40 år sedan, ställer vi samma krav på kvalitet i utbildning, träning och insats. För min egen del har jag formats av den högkvalitativa anda och gemenskap som över tid präglat Norra skånska regementets verksamhet.

En gång soldat, alltid soldat! Och det är med högburet huvud och stolthet som jag slår fast att den här soldaten Göranson har formats här ute på Näsby!

Och detta med ord som:

Äran före ditt tal. **Skyldigheten** ditt kunnande. **Viljan** din strid.”

ÖB general Sverker Göranson

C P 7 överste Michael Nilsson

Tal av C P 7:

”Norra skåningar, mina damer och herrar!

Som C P 7 är det en ära för mig att ha fått inbjudan att delta och att även hålla ett anförande vid detta högtidlighållande av Regementet P 6, i saligt minne sedan nedläggningen den 30 juni 1994 efter 1992 års försvarsbeslut.

ÖB beskrev i sitt tal att regementet grundades 1811. Detta året uppsattes Norra skånska regementet, det gjordes samtidigt som Södra skånska regementet uppsattes. Därför har både P 6 och P 7 en 200-årig gemensam historia där regementena alltsedan dess varit vapenbröder, eller som vi internationellt brukar uttrycka det, 'Brothers in arms'!

P 7 känner ett stort ansvar att vara traditionsbevarare åt de skånska pansarförbanden, därför utgår också ett årligt stöd till Norringarnas Kamratförening.

Regementet P 6 har fostrat många officerare på ett förtjänstfullt sätt, någon har ju de facto 'gått hela vägen', ÖB, och två av mina nuvarande bataljonschefer C 71.bat och C 72.bat på P 7, Jonas

Nilsson och Fredrik Hedvall, har båda fostrats vid P 6. Därför gör regementet fortfarande ett stort avtryck i Försvarsmakten.

Andemeningen i P 6 valspråk 'Ära, Skyldighet och Vilja' skiljer sig inte så mycket från andemeningen i P 7 valspråk 'Framåtanda och Stolthet'. Dessa förtjänstfulla ord sammantagna kan därför konstateras utgöra ledstjärnor för oss officerare idag i våra dagliga gärningar och insatser för försvaret av Sverige och insatser utomlands.

Själv har jag inte haft förmånen att tjänstgöra vid P 6, men minns väl den tiden när vi pansarförband drabbade samman vid årets stora pansarövningar i Skåne, där varje förband hade sin egen kultur och fostran som man var stolt över och stod för. Nu är tiden annorlunda där Försvarsmakten i Skåne utgörs av P 7 som regemente, men där den dynamiska mixen av kultur och fostran består av officerare från såväl P 7 som P 6 och P 2, men även från Lv 4, A 3 och T 4. Detta har gett oss möjligheter att tillvarata alla de goda egenskaper som respektive

förband gett sina officerare och dessutom kunna förädla dessa till dagens omvärldsläge och stridssituationer, med samma krav på kvalitet i utbildning, träning och insats.

Vår verksamhet är fortsatt intensiv i Nordöstra Skåne genom att vi har 49. hvbat grupperad på Rinkaby som huvudbas och att vi i närtid genomförde övningen SYDSTORM i området Kristianstad-Rinkaby-Åhus under del av övningen som innefattade 2500 soldater och mer än 200 fordon, helikoptrar och JAS 39 Gripen. Detta tror jag är bästa sättet att rätt förvalta arvet efter P 6, att träna of-

ficerare, soldater och förband för insats i en välkänd och erkänd krigarbygd!

Jag vill gratulera Kristianstad för att ha kunnat bära regementsnedläggningen för 20 år sedan och utvecklats väl som stad trots en mindre dominans av Försvarmakten. På Regementets kaserinområde har fostran och förädling fortsatt men av annan sort, genom Högskolans försorg!

Jag vill avsluta med ett citat från P 6 snapsvisa utan att försöka mig på att sjunga ; 'För Norringarna vi höjer glaset...'

Skål .. eller Tack!

Rektor Sanimir Resic – siste man i talarstolen. Han höll ett mycket fint tal som tyvärr inte finns nedtecknat, då han enbart läste efter stolpar

Claes-Göran Andersson presenterar konserten med Dick Nilsson som högtalarassistent

Hemvärnets musikkår i Kristianstad under ledning av Robin Wahl

i vinlet...

ÖB och hustru Ann

C P 7 Michael Nilsson och hustru Anna-Lena

Rektor Sanimir Resic och hustru Catarina och rektor emeritus Kaj Björk och hustru Eva

Kommunfullmäktiges ordförande Sten Hermansson och hustru Ann-Marie

Veteranerna Ingemar Lundquist och Lars Wemming

Bataljonscheferna på P 7, tidigare Norringar Fredrik Hedvall och Jonas Nilsson

Wendes serverar korv

P 7 visar det nya fordonet PAT GB 360

Välkomna till Café Knekten

Fd. Soldathemmet

Kaffe, The
eller Läsk
med kakfat

—
Filmvisning

—
Bokförsäljning

Välkomna !

Festen är över

*Foton Bertil Magnusson
och Christer Ljung*

STIG COLLIANDER

Norringarnas förste pansarbrigadchef

Tidigt visade generalssonen Stig Colliander framfötterna som skicklig kavalleriofficer och naturligtvis att han var en skicklig ryttare. Sin ryttartalang hade han förmodligen ärvt av sin fader som erövrade olympiskt brons i dressyr i Berlin 1936. Samma år avlade Stig Colliander studentexamen i Eskilstuna och påbörjade samtidigt sin officersutbildning vid kavalleriet. Att just denne kavalleriofficer efter övergång till pansartrupperna och Skånska pansarregementet P 2 skulle hamna hos Norringarna som utbildningsofficer hösten 1962 blev en lyckoträff. Stig Colliander kom nämligen att bli just den ledargestalt som behövdes för att ombilda en infanteribrigad till en pansarbrigad.

Med erfarenheter från Hallandsmanövern hösten 1961 som chef för en pansarunderstödsbataljon anländer han till Norringarna för att i rollen som utbildningsofficer ha ansvaret för sätta upp PB 26. Ett ansvar som inleddes med att Stig Colliander beordrades av Militärbefälhavaren att genomföra övningar med stridsvagnsförband på Näsbyfält och

Rinkabyfältet för att pröva övningsfältens lämplighet för bandfordon.

Det kanske största ansvaret var att utse vilka i Norringarnas befälskadror, bestående av duktiga infanterister, som skulle bli chefer för pansarbrigadens olika enheter. Ett ansvar som den nyblivne brigadchefen klarade med elegans och fingertoppskänsla.

Den nyuppsatta pansarbrigaden visade under den jättelika arméövningen AFÖ 64 upp sig från en sida som knappast skulle kunna vara verklig med tanke på de två åren som Stig Colliander hade på sig. Men han lyckades och på ett sätt som vi Norringar är stolta över, brigaden klarade elddopet och fick omdömet: ”med beröm godkänt”.

Stig Collianders sexåriga chefsskap över vår stolta pansarbrigad kom att på flera sätt visa vägen och lägga grunden till en fullvärdig medlem bland landets sex pansarbrigader.

Stig Colliander lämnade oss i år, men kommer för all framtid att finns i alla Norringars minnen...

Christer Nyhlén

Chef för Pansartruppskolan 1992-1993

Från det Norringbrigaden lades ner, tills jag erhöll erbjudandet typ ”you can’t refuse”, gick det bara drygt ett år. Om det nu låg någon vänlig tanke bakom min utnämning som C PS, sammanhängde det måhända med den progressiva form för ledning och utveckling av pansarbrigaden, som vi hade utvecklat vid PB 26. Vi hade också genomfört en avancerad övning i praktiskt taget fulltalig pansarbrigad. Här fanns det så klart en hel del att lära ut inom truppslaget. Tyvärr framgick det tidigt, att vi inte inom överskådlig tid skulle få se några fler storskaliga övningar i pansarbrigad i Sverige. Antydningar fanns redan om att upplösa själva brigadbegreppet. Nästa raseringsvåg inom armén var på väg. Armén och pansartrupperna tycktes för tillfället bara ha ett mål – att få fram ett tillräckligt gott beslutsunderlag för anskaffning av ny stridsvagn. Innan det var försent.

Även om fokuseringen låg på detta, pågick det jämsides vid PS ett arbete som, vågar jag påstå, skulle visa sig få väl så stor och djupgående betydelse för arméns utveckling på sikt. Från min horisont var det förutvarande C PS, öv *Ulf Henricsson*, som drog igång en debatt (med vissa övertoner) om bl a RSV-vapnens tillkortakommanden mot pansar i såväl slyig som betäckt terräng. Därmed var infanteriets/pansarinfanteriets taktik och stridsteknik ifrågasatt. En som –

inte helt utan internt motstånd - drev en likartad linje var min kollega på InfSS, öv *Kim Åkerman*, som tidigt tog initiativ till utökade samövningar med pansartruppernas högre kurser.

På PS var det övlt *Tom Dahlstedt*, ansvarig bl a för alla de stora förbandsövningarna, som hade insett betydelsen av detta samarbete och var en varm tillskyndare. Det hela kulminerade med en första fullskalig och tillämpad övning mellan infanteri och pansar på Kvarn. Övningen genomfördes på uppdrag av chefen för armén, *gen Åke Sagrén*, som mycket nöjd och intresserad följde övningen. Han ville övergå från de förda *diskussionerna* om vapenverkan mm till att finna metoder för att *mäta* verkan. Detta för att sedan kunna utveckla och anpassa taktik, stridsteknik, organisation och utrustning.

För att få realism i skeendet hade vi skrapat ihop så mycket duellstridsutrustning som överhuvudtaget gick att få fram. Målet för InfSS-eleverna var att få förståelse för kraven på ett högt tempo i strid mot pansar och respekt för verkan av stridsvagnsvapnen - även i ”infanteriterräng”. För pansareleverna gällde det att bemästra ett modernt utformat minhot och att utnyttja minröjningsutrustningen. Om man så vill, kan man se arbetet under de här åren som ett första, praktiskt steg mot det, som sedan skulle bli de integrerade ”stridsskolorna”.

Det förtjänar att noteras, att det var just öv *Kim Åkerman*, nu som brigadchef, som såg till att Svea Livgarde kom med i PS-övningen för första gången.

Det sista min företrädare gjorde, var att se till att PS bröts ut ur Pa C ”platta” organisation och bilda en egen enhet med säte för skolledningen i den gamla musikpaviljongen inne på P 4 kasern. Till C PS ansvarsområde fördes kurssektionerna, övningstruppens verksamhet och försökssektionen men inte ledningsträningssektionen (stridsledningssimulatorens). Den tunga biten av försöksverksamheten, ny stridsvagn, ingick dock direkt under chefen för Pansarcentrum som en egen enhet - mycket förtjänstfullt ledd av övlt *Jan Östlund* och (dåvarande) övlt *Sverker Göranson*. Jag blev i egenskap av C PS trots det indragen ganska mycket i deras verksamhet, inte minst i arbetet med den systemplan, som togs fram parallellt med försöken. Det visade sig så småningom mindre lämpligt att ha resterna av försökssektionen under PS varför jag vill minnas, att den mot slutet återgick under C Pa C.

Försöken med ny stridsvagn var spännande att följa. Jag minns att jag hade vissa preferenser för den franska ”Le Clerc”. Både Leoparden och den amerikanska M1A2 var i grunden förvånansvärt gamla och konventionella konstruktioner med tillsats av nyare vapen- och observationsteknik. Fransmanen föreföll ha samma vapenkapacitet, men inrymde onekligen därtill ett slags framtidskoncept – ”Le Clerc” var egentligen ett antal rörliga datorer försedda med ett rimligt skydd. Idén var att strids-

vagnen av sig självt skulle rapportera in alla nödvändiga data till stridslednings- och logistiksystemen: var är jag, vad behöver fyllas på, vilken skruv måste bytas ut och när, o s v. Tyvärr var inte alla tju-siga program färdigutvecklade vid tiden för försöken.

Sett i backspegeln och mot bakgrund av det koncept armén idag tycks orientera sig mot, hade den lättare vagnen onekligen passat bra in.

Med tjänstgöringen vid PS följde en av de mest intressanta och angenäma tjänsteresor jag har haft i min militära karriär. Inför slutförsöken med ny stridsvagn sändes delar av försöksledningen på en veckas intensivkurs på respektive vagn. Resan gick till GIAT-fabriken i Paris, vidare till Pansartruppskola 2 i Munster för att avslutas på fabriken Lima Army Tank Plant i Ohio, USA. Förutom den nytta det innebar att kunna ställa frågor och få instruktioner av respektive lands verkliga experter, gav det en intressant inblick i hur olika kulturer tacklade sin uppgift.

I Frankrike innehöll kurstiden väl tilltagna raster med inlagda kulinariska höjdpunkter. Föreläsningarna var av närmast akademisk natur.

Mats Johnsson (i mitten) testar i USA

I Tyskland skedde utbildningen i ett högt uppskruvat tempo, med kvalificerade övningar och med hög effektivitet. Skjutbok och körjournal fördes noggrant, kontrasignerade och stämplade.

Vid den amerikanska fabriken var vi plötsligt en grupp i en rad andra grupper med liknande ärende. För ändamålet anställd personal tog hand om oss och ett fastställt pensum gick noggrant igenom. (Mot slutet anförtrorde oss en av drillmasters litet förvånad och diskret, att vi var den kunnigaste och vetgirigaste gruppen de haft hand om. Berömmet kändes inte lika kristallklart ett tag där-efter, då det stod klart att föregående kurs bestått av ett antal tämligen bortskämda prinsar från Mellan-Östern.)

Under en resa som denna, inträffade naturligtvis en rad episoder och incidenter varav inte alla tål att återberättas. Till det mera bisarra inslaget hörde de påfrestningar vi blev utsatta för med anledning av Riksbankens berömda räntehöjningar. I Munster en kväll i början av september, gav telefonkontakt med anhöriga därhemma det föga avstressande beskedet om 200% räntehöjning. Endast den, som inte hade villalån, kunde se något humoristiskt över de vita och frågande ansikten som spred sig bland kamraterna. Men i USA veckan efteråt drabbades alla. Räntan hade då höjts till 500% med den påföljd, att inte en amerikan ville ta i våra kreditkort med tång ens. Som tur var hade vi bunkrat tillräckligt av erforderliga förnödenheter på flyget.

För den, som är van att arbeta i våra vanliga staber och organisationer, kan

det vara en aning förvirrande att agera som chef i den typ av verksamhet, som PS representerar. All ens erfarenhet härstammar ju från verksamheter, som har ett gemensamt mål av något slag. Ett visst uppdrag är normalt en integrerad del av en större helhet. Det går att göra avvägningar av både ekonomiskt, personellt och tidsmässigt slag. Löpande delrapporter ger underlag för omprövningar. För mig var detta tydligast som brigadchef i den modell vi utvecklade vid P6. Men PS visade sig vara ett slags projektorganisation, där det inte var lika lätt, för att inte säga omöjligt att värdera de olika verksamheterna mot varandra. På vilka grunder omfördelar man personal och pengar? Detta förhållande medverkade till att jag bestämde mig för att i princip låta varje projekt/kurs löpa linan ut med givna resurser och sedan istället försöka ge full "credit" när det gick bra. Vilket det alltid gjorde. Jag hade även egna tidiga och kortvariga erfarenheter, som elev och lärare vid PS, av en chef som lade sig i alla detaljer. Om det var insikten om denna min inställning eller ej må vara osagt, men det mest glädjande med tjänstgöringen vid PS var att uppleva den entusiasm, klokhets och kraft med vilken kursledningar, lärare och försökspersonal förvaltade sitt ansvar. Den lilla, men högeffektiva, skolledningen under *Tom Dahlstedts* kloka färle -var ytterligare en källa till glädje.

Roland Appelqvist

(Underlaget för denna artikel är hämtat från ett manus som till delar publicerats i öv Hans Nilssons bok "Pansartruppskolorna 1942-1995".)

Körövning med Le Clerc

Från utbildningen i Munster. Stående från vänster: kurschefen mj Schlenter, kn Bo Harder, mj Lövgren, lt Sven Eriksson, mj Göran Olsson, kn Jan Svensson, öv Roland Appelqvist, mj Lars Östlund, mj Mats Johansson, övlt Jan Östlund, mj Karl Skaremyr, övlt Andrus Toom, kn Patrik Dan Lerpard, tysk lärare, mj Sverker Göranson. På vagnen tyska lärare.

Beväringen och generalen

Jag gjorde min värnplikt på I 6 huvudsakligast på 7:e komp (skytte). Detta var under åren 1958/59 och generalen Svedlund var vid tillfället ÖB, generalen Viking Tamm chef för södra militärområdet med översten Miles Flach som ställföreträdare. Överste Curt Alsterlund var regementschef, utbildningschef var den legendariske överstelöjtnanten Rickard Nilsson som i likhet med milochefen Tamm deltagit i Finska vinterkriget. Bataljonschef var major Hägerström och kompanichef kapten Wallgren. Plutonchef var fänrik Sven Jönsson assisterad av furirerna Rosenberg och Mossberg.

Under två sommarmånader skulle vår plutonchef på vidareutbildning på annan ort och ersattes under tiden av sergeanten Sven-Åke Jansson.

Sven-Åke har sedermera berättat för mig att han senare samma år efter plutonchefs-vikariatet skulle avsluta sina studier på Försvarets läroverk i Uppsala och tog studentexamen på våren 1959.

Efter att ha kamperat ihop under två sommarmånader 1958 skiljdes våra vägar. Sven-Åke inledde en framgångsrik officerskarriär och undertecknad fortsatte på min utstakade väg som konstnär.

1988 blev jag av regeringen utsedd till Statligt konstråd och kom att verka som projektledare för den offentliga konsten i statlig byggproduktion. Jag kom därför att tillbringa åtskillig tid i Riksdagshuset

där jag från och till sammanträffade med bekanta som arbetade i huset som politiker, tjänstemän, lobbyister m.m.

I början av 1990-talet kommer jag att mycket överraskande sammanstråla med Sven-Åke Jansson i riksdagshusets korridorer. Jag var på väg mot föredragning hos dåvarande talmannen Tage G. Pettersson och Sven-Åke på väg mot föredragning i Försvarsutskottet. Redan på långt håll kände jag igen min ”gamle” plutonchef. Han var vid tillfället civilt klädd och jag hade inga kunskaper varför han befann sig i dessa lokaler. Var han riksdagsledamot, tjänsteman, lobbyist???

Jag var ju naturligtvis väldigt angelägen att ge mig till känna men visste inte hur jag skulle tilltala honom. Helt impulsivt sa jag därför ”sergeant Jansson” och han reagerade omedelbart kom fram till mig och frågade ”vem han hade äran att tala med” och jag svarade ”värnpliktig 228 Nordbäck 4:e pluton 7:e kompaniet. ”Ja men det är ju konstnären” svarade Sven-Åke.

Sven-Åke var vid tillfället generalmajor och kommandant på Gotland.

Vi bestämde oss vid denna återförening att vi redan samma kväll skulle träffas över en bit mat på Operabaren.

Denna händelse i Riksdagen inträffade således c:a 30 år efter det att våra vägar skiljts åt sommaren 1958. ”Mycket vatten hade runnit under broarna” under dessa år och mycket hade vi att ventileras.

Vi hade många beröringspunkter och samvaron utvecklades så småningom till en varm och stimulerande vänskap.

I samband med Sovjetunionens sammanbrott kom dåvarande statsministern Göran Persson att som förste utländska statschef inbjudas av Litauens nyvalde premiärminister Landsbergis. Det fanns stora bekymmer med försvaret och Landsbergis uttryckte tvivel inför den nya nationens militära beredskap.

Emellertid var den handlingskraftige Göran Persson beredd att förse den nya Litauiska försvarsmakten med materiel och framför allt beredd att ställa svenska officerare till rådighet att utbilda en ny generation befäl.

Sven-Åke kom vid detta tillfälle ingå som högste samordnare och inspektör.

Den svenska insatsen blev mycket framgångsrik inte minst tack vare Sven-

Åke Janssons balanserade omdöme och kreativitet. Efter överraskande kort tid efter samarbetet inleddes kom Litauen att ingå som fullvärdig medlem av försvarsalliansen NATO.

2004 fick jag förfrågan av Helsingborgs stad att kreera en skulptur i brons föreställande staden hur den kan ha sett ut under senmedeltid (1400-tal) och placeras på Stortorget. Efter det att jag i gips förfärdigat originalet skulle skulpturen gjutas i brons. Min ordinarie bronsgjutare i Småland hade p.g.a. olönsamhet upphört med verksamheten och jag stod plötsligt utan bronsgjutare. Emellertid visste jag att det fanns ett stort antal verk samma bronsgjutare i Litauen och vände mig därför till Sven-Åke om han genom sina kontakter i landet kunde hjälpa mig att finna en bronsgjutare. Kort tid efter min förfrågan meddelade Sven-Åke att

han genom sina samarbetspartners spårat upp en bronsgjutare i Kaunas som skulle vara lämplig för uppgiften. En vecka senare satt vi på planet från Köpenhamn med destination Vilnius. Efter ca 1 ½ timmes flygning nådde vi Vilnius International Airport. Emellertid taxade inte planet in till terminalen utan stannade kvar på plattan.

Den danska flygvärdinnan kom fram till oss och lät meddela att vi skulle stiga av redan ute på plattan enligt order från flygtrafikledaren. Vi frågade naturligtvis av vilken anledning men hon hade inget svar. Det var en situation som hon aldrig tidigare upplevt. Strax efter bogserades det fram en trappa till planet och i anslutning till denna händelse rullade det fram en militärlimousine med svenska och litauiska flaggor på stänkskärmar. Ur bilen stiger Litauens överbefälhavare generalen Jonas Kronkaitis, kollega och god vän till Sven-Åke, som välkomnade oss till Vilnius och Litauen.

Vi åkte tillsammans med generalen Kronkaitis och kvinnlig tolk till Kaunas där vi blev mottagna av bronsgjutare Zilvinaz. Jag fick en god uppfattning av gjuteriets resurser. Vi gjorde även besök i Kaunas och Vilnius och tittade på referensobjekt, gjutningar som Zilvinas gjort för de bägge städernas offentliga rum.

Stor skicklighet och precision i utförandet borgade för ett framtida positivt samarbete.

Sven-Åke kom att spela en viktig roll i detta sammanhang och kom att vara behjälplig vid mina många utflykter till Litauen i samband med biltransporter

Bronsskulpturen "Helsingborg 1400" placerad på Stortorget.

av gipsförlagor till Kaunas, hämtning av gjutna skulpturer och inspektioner under tillverkningen.

Jag fick ytterliggare uppdrag av Helsingborgs stad och har utfört ett stort antal historiska skulpturer som är placerade i stadens centrum.

En märklig incident värd att återge inträffade vid en av våra många biltransporter mellan hamnstaden Klaipeda till gjuteriet i Kaunas. Strax efter det vi anlänt med färjan från Karlshamn till Klaipeda blev vi stoppade av en polisvägpatrull.

Vår bilchaufför Ulf stannade fordonet och gick ut till polisgruppen men återkom omedelbart och undrade om vi hade kontanter i euro, dollar eller svenska kronor.

Enligt patrullen hade vi inte erlagt lagstadgad vägavgift för kommersiella fordon i trafik på huvudvägarna. Vi hade åkt åtskilliga gånger just på denna sträcka och inte erlagt någon vägavgift.

Vi skulle enligt vår chaufför erlægga 6.000 SEK.

Ulf återvände och lät meddela för kaptenen i patrullen att vi inte hade några kontanter i önskade valutor. Ulf återkom strax och lät meddela att kaptenen prutat på beloppet till halva summan eller 3.000 SEK.

Sven-Åke och undertecknad förstod att boten skulle gå raka vägen ner i kaptenens byxficka. Emellertid lät han också meddela att om vi inte betalade kontant på plats kommer han att ta lastbilen med skulptur på lastflaket i pant.

I det här hotfulla läget ringde Sven-Åke med sin mobiltelefon till överbefälhavaren generalen Kronkaitis och berättade för honom vilken prekär situation vi hamnat i. Kronkaitis bad Sven-Åke lämna över telefonen till kaptenen som omedelbart gick upp i enskild ställning, blev likblek i ansiktet och kallsvettades.

Efter det korta samtalet överlämnades telefonen åter till Sven-Åke samtidigt som kaptenen hälsade oss välkomna till Litauen. Hur det gick för honom i hans fortsatta karriär efter denna incident förtäljer inte historien.

Generallöjtnat Sven-Åke Jansson (f.1937) blev officer vid I:6 1961. Efter genomgången Militärhögskola i Stockholm blev han generalstabsofficer och tjänstgjorde bl.a. vid Försvarsstaben i Stockholm. Därefter stationering i Boden där han tjänstgjorde vid Norra militärområdesstaben och slutade som chef över I 19. Under tiden i Boden tjänstgjorde han även inom FN som chef för den svenska FN-bataljonen på Cypern. 1986 blev han försvarsområdesbefälha-

vare stationerad i Ystad. 1988 utnämndes Sven-Åke Jansson till generalmajor och chef för Gotlands militärkommando. Han avslutade sin karriär som generallöjtnant och militärområdesbefälhavare i södra militärområdet mellan åren 1994-1998. Därefter gick han i pension. Som nybliven pensionär arbetade han som rådgivare till den nybildade försvarsmakten i Litauen.

Sven-Åke Jansson gick efter en kortare tids sjukdom bort den 10 september 2014.

Tomas Nordbäck(1938). Konstnär som huvudsakligast ägnat sig åt konst i den offentliga miljön. Åtskilliga svenska kyrkor har han försett med glasmålningar men har även gjort ett stort antal skulpturer främst i brons till det offentliga rummet.

Nordbäck är representerad på Nationalmuseum, Malmö museum, Helsingborgs museum, Örebro läns museum, Kalmar konstmuseum, Landskrona museum, Ystad museum, Statens Konstråd, Skissernas museum m.m.

Nordbäck erhöll Helsingborgs kulturstipendium 1972, Statens arbetsstipendium 1980, Sveriges Bildkonstnärsfond 1983,1984,1985 och 1986.

1988 utnämndes Nordbäck till Statligt Konstråd. Han blev 1992 ledamot av Helsingborgs skönhetsråd

*Tomas Nordbäck
Värnpliklig I 6 (1958-59)*

50 års-jubileum med BSI P6 1964-65

Femtio år har passerat sedan vi BSI:are av årgång 1964-65 ryckte in till Livkompaniet på P 6.

Befälsskolan kom att bestå av 30 befälselever som efterhand organiserades i en huvuddel (20 st.) som skulle utbildas i stridsvagnstjänst och en mindre del (10 st.) i pansarskyttetjänst. Den senare delen genomförde i stor utsträckning sin utbildning på 7.kompaniet som svarade för pansarskyttetjänsten vid regementet. Kompanichef var kapten Gösta Wilinger och kompaniadjutant fanjunkare Fritz Mjömark. Skolchef var löjtnant Bertil Magnusson och hans ställföreträdare fanjunkare Alf Ingelsson. Som instruktörer tjänstgjorde överfurir Börje Persson och furir Kjell Malm.

För huvuddelen av BSI var det utbildning på de fyra Centurion stridsvagnarna 101 som då fanns vid regementet. Det var det första året man överhuvudtaget utbildade värnpliktiga i stridsvagnstjänst vid det sedan 1963 etablerade pansarregementet. Vi var hänvisade till det senare s.k. "Gamla garageområdet" med en liten bensinmack och någon enstaka smörjgrop ämnad regementets forna hjulfordon. Således inga underhålls anläggningar av den omfattning som krävdes för ett pansarregemente. När det gällde utbildningsanordningar så var bristen detsamma.

All materielvård på stridsvagnarna måste ske helt fältmässigt utan några an-

dra hjälpmedel än vad som fanns i stridsfordonen. Då dessa skulle tankas fullt ut gick det åt 1.000 liter bensin till vardera stridsvagnen vilket naturligtvis påtagligt reducerade bensinmackens resurser.

För att ge oss en fullvärdig utbildning i stridsvagnstjänst kom vi att under viss tid genomgå utbildning vid P2 i Hässleholm. Vi var då förlagda på T4 och transporterades på lastbilsflak dagligen mellan logiet och utbildningsplatsen. En givande tid med många händelser.

1964 var året för den stora arméfälttjänstövningen AFÖ 64 där regementets pansarbrigad PB 26 var en av de stora aktörerna. Övningen genomfördes i hög utsträckning söder om Kristianstad med en ledningsorganisation lokaliserad till P6 och dess gymnastiksal. En konsekvens av denna övning var att vi BSI:are under viss tid måste lämna ifrån oss våra stridsvagnar till fältförbanden där de ingick i krigsorganisationen. Under denna vakanta tid av stridsvagnar undergick vi bl.a. intensiv orienteringsutbildning - dag som natt- med förläggning i tält i omedelbar närhet till Lerjesjön norr om Arkelstorp. Fanjunkare Fritz Mjömark var en framträdande orienterare och banläggare. Han brukade förrätta prisutdelning till citat: "Den ligaste i dagens orientering tilldelas första pris som är ett exemplar av orienteringsförbundets tidsskrift I Kärrkanten. Det var väl med blandade känslor som den ligaste mot-

tog detta något överraskande pris.

Det finns naturligtvis många minnen från denna tid. Ett sådant är relaterat till då vi var på Ravlunda och sköt med stridvagnarna och fick besök av dåvarande regementschefen. Vid en paus i skjutningen så vände sig regementschefen till vår skolchef och i något förebrående ordalag uttryckte att han tyckte att kedjorna var väldigt rostiga, d.v.s. att stridvagnens band/larvfötter hade en ofrånkomlig ytlig rost något som ju man inte hade anledning att bekymra sig över än mindre åtgärda. Men det var en brytningstid mellan det som varit och det nya vilket på många sätt var omvälvande i betraktelsesätt.

Hur som helst den 10 maj 2014 samlades 21 st. BSI:are med sin skolchef Bertil Magnusson till soldathemmet vid forna P6 där undertecknad hälsade välkommen och hustru Eva-Kersti trakterade

med hemgjord landgång och varierande drycker. Under måltiden presenterade Christer Nyhlén ett skolfoto över BSI varvid de närvarande efterhand fick berättas om sitt liv efter BSI.

Sedan följde en guidning på det gamla regementet och främst då Livkompaniet och de lokaler som fungerat som logement för BSI. Guide var PA/Övlt Claes-Göran Andersson som har etablerat goda relationer till högskolan som numera residerar i regementets forna etablissemang.

Kvällen ägnades åt en angenäm middag på Kronohusmässen med Lars-Henning Strand som ceremonimästare. En mycket trevlig träff som gav mersmak och förhoppningar om ett återseende om fem år; BSI hade tidigare haft sammankomster efter 10, 20 och 30 år.

Vid pennan
Tommy Stjernqvist

Foto: Olle Bengtsson

Vi var 21st BSI:are som samlats till 50 års jubileum. Därutöver vår skolchef Bertil Magnusson. Från vänster räknat: Jan Karlsson (idag heter han Christer Nilsson), Christer Sandberg, Jan Lindborg, Cenneth Eklundh, Arne Persson, Anders Olsson, Lars Modén, Karl Gustav Pålsson, Lars Henning Strand, Lars Göran Kittel, Göran Flyckt, Tommy Evnell, Tommy Stjernqvist m/ä, Lars Eric Johansson, Jan Holmqvist, Rickard Wigvall, Christer Nyhlén, Karl Åke Jönsson, Mats Ivarsson, Skolchefen Bertil Magnusson, Olle Bengtsson, Hardy Bergman.

Återträff Rönnebergs stridsvagnskompani

Från vänster: Bengt Heinmert, Anders Lekander, Magnus Råberg, Patrik Stolt, Dick Nilsson, Lars Ekelöf, Rolf Nordholm, Stefan Huusko, Mikael Jonasson, Thord Andersson, Anders Andersson, Mats Thell, Jörgen Lundin, Per-Rune Pålsson, Hasse Lewicki, Anders Kjellin, Anders Hammer, Thorbjörn Lindquist.

Den 30:e augusti samlades befäl och värnpliktiga vid Rönnebergs kompani från utbildningsåret 1984-85. På soldat-hemmet informerade Dick Nilsson om kamratföreningen verksamhet. Därefter transport till Rinkaby.

Befäl på kompaniet

Från vänster: Magnus Råberg, Bengt Heinmert, Anders Lekander, Anders Hammer, Dick Nilsson

I Rinkaby

Kaptenen Magnus Råberg, fortfarande i försvarsmaktens tjänst, hade genomgång om det nya stridsfordonet Pansarterrängbil 360. En bra och trevlig genomgång. Kvällen avslutades med middag och med många minnen. Ett särskilt tack framfördes till initiativtagarna till träffen Lars Ekelöf och Hasse Lewiki.

Dick Nilsson

Frivilliga försvarets dag 28 augusti i Rinkaby

Foto: Kent Åkesson

Regementets marscher

Regementets musik har genom åren presenterats i våra historieverk, i Norringen och på grammofonskivor men det finns alltid mer att delge intresserade Norringar.

I Försvarsmaktens listor finns de fyra följande upptagna med Norringeanknytning:

Björneborgarnas marsch (Preussisk armémarsch II)

Okänd kompositör

I 24, I 6, P 6, P 6/Fo 14 traditionsmarsch (Norrbottens gränsjägmarsch 1994-1995)

Auf nach Valencia

Julius Eisengräber

I 24, I 6, P 6 marsch c.a 1900 – 1945, 1951 – 1953 därefter traditionsmarsch (A 2 marsch före 1900 – 1962) (AF 2 marsch 1987 -2004) (Göteborgsgruppens marsch 2000 – 2005)

Gripen

Ille Gustafsson

PB 26 marsch 1967 – 1994

På marsch

Sam Rydberg

I 6, P 6, P6/Fo 14 marsch 1945 – 1951, 1953 – 1994

(MiloS marsch 1994 – 2000)

(MDS marsch 2000 – 2005)

Redaktionen för *Norringen* är glad och tacksam för att ha fått tillstånd att publicera två mycket intressanta musikartiklar ur boken **FÖRBIMARSCH I PARAD**, med underrubriken *Marschmusik som livgivare, traditionsbärare och njutningsmedel*, av *Lars C Stolt*, en 700 sidor tjock volym, som innehåller allt om svensk marschmusik och lite till. En ”måste bok” för alla militärmusikintresserade.

Illustration: Alf Lannerbäck

Garnisonens musikkåre gladdade stadens invånare med konserter i bland annat Tivoliparken där unga och gamla samlades runt musikpaviljongen. Repetoaren var blandad, marscher, operettmusik och tidens slagdängor.

Överdriven traditionskänsla

Det svenska försvaret är inte känt för att vara särskilt engagerat för traditionsvård, men ibland kan man mobilisera stor känsla för traditionsobjekt. Ett sådant exempel är A 2:s marsch *Auf nach Valencia* som, trots att den inte har något svenskt ursprung och är internationellt okänd, väckt starka känslor mellan förbanden A 2 och I 24 (I 6, P 6). Som framgår av nedanstående, kan dylika känslor väckas och åtgärder initieras genom förfrågningar till vederbörande regemente.

Marschen ifråga är komponerad av Julius Eisengräber, om vilken man ännu inte har några fakta. Inte heller vet man något om marschens historia, innan den antogs på 1800-talet som regementsmarsch vid Norra skånska infanteriregementet (I 24) och Göta artilleriregemen-

te (A2). Enligt "Skåne och regementet" (1936) av Eric Dahlberg skulle I 24 antagit marschen redan 1870 och A 2 haft den sedan 1890-talet.

Om det stämmer att I 24 haft marschen sedan 1870, har den under alla förhållanden inte använts utan avbrott till 1945, utan under denna tid har även förekommit en marsch av Eric Friman och ett par marscher av Reinhold Nylander. Även om "Svenska arméns marscher" från 1900 och en grammofonskiva från 1920-talet upptog en Nylander-marsch som I 24:s, torde *Auf nach Valencia* dock ha använts som regementsmarsch åtminstone från början av 1900-talet. Dessutom finns en *I 24-marsch* från samma tid av musikfanjunkaren vid I 24 Nils Axel Nilsson.

Unga Norringemusiker på Ljungbyhed som säkert övade på "Marsch auf Valencia några gånger.

Att både A 2 och I 24 (I 6) hade samma regementsmarsch var ett frö till irritation, inte minst vid evenemang med representanter för bägge regementena närvarande. Officerare brukar ju resa sig i enskild ställning, då regementets marsch spelas, inte endast i ceremoniella sammanhang, utan även under konserter och vid sällskapliga tillfällen. Detta ledde till att det 1944 utlystes en tävling om en ny regementsmarsch för I 6. Tävlingsens såväl första som andra pris vanns av Sam Rydberg med *På vakt* respektive *På marsch*. Den 6 juni 1945 antog chefen för I 6, överste Justus Holmgren *På marsch*, som regementets marsch. På begäran bekräftades den 12 september 1951 *På marsch* som regementsmarsch av dåvarande regementschefen överste Olof Sjöberg. Emellertid tycks detta fått honom att ångra sig, och i samma månad återta *Auf nach Valencia* och degradera *På marsch* till defileringsmarsch.

Sedan arméchefen 1952 infordrat yttrande inför den planerade fastställelsen av arméns marscher (Arméorder 33/1953), uppgavs ovanstående av Sjöbergs efterträdare överste Herman Levin, som begärde att *Auf nach Valencia* skall fastställas som I 6:s marsch. Som stöd för denna begäran anfördes att en omröstning bland dåvarande och tidigare personal vid regementet resulterat i 84 för *Auf nach Valencia* mot 27 för *På marsch*. Dåvarande musikinspektören Ille Gustafsson ansåg emellertid att A 2 hade förtursrätt till marschen, eftersom I 6 avstått den 1945 (låt vara att man återtagit den 1951), och i arméordern 1953 fastställdes *På marsch* som I 6:s marsch.

Nästa gång frågan aktualiserades var 1973, då arméchefen ansåg tiden mogen för en ny förteckning över arméns marscher. Arméchefens begäran om yttrande från förbanden föranledde P 6:s stabschef överstelöjtnant Carl-Olof Wrang att tillskriva chefen för Lv 6 (Göta luftvärnsregemente), som var traditionsbärare efter det 1962 nedlagda A 2, och frågade om man kunde tillstyrka att *Auf nach Valencia*, som nu var ”ledig”, fastställdes som marsch för P 6. Det framhölls också att, även om man haft *På marsch*, som regementsmarsch sedan 1945, man vid högtidliga tillfällen även spelat den gamla marschen *Auf nach Valencia* och ”förutom att den marschen av traditionsskäl värderas högt av oss, så går det bättre att marschera efter den”.

Chefen för Lv 6 lät infordra yttranden från föreningarna Fv A 2 officerskår och Fd A 2 kompaniofficerskår samt A 2 kamratförening. Ordföranden i föreningen Fv A 2 officerskår Nils Holmstedt framhöll att ”man skall besinna att de verkligt gamla regementsmarscherna och standaren hör samman och icke kan skiljas åt”. På tal om förhållandet att P 6 vid högtidliga tillfällen spelar A 2:s marsch vid sidan av sin egen tar han i ordentligt och skriver: ”Det visar snarare brist på takt och militär stilkänsla”.

Föreningen Fd A 2 kompaniofficerskår hävdar att A 2:s marsch icke blivit ”ledig” genom A 2:s indragning och tolkar begäran så, att det indragna A 2 skulle framtas sin marsch och att detta skulle medföra att traditionsföreningarna inte längre skulle ha rätt att spela sin egen marsch vid sammankomster (!).

Detta trots att man i sitt yttrande även skriver att marschen tidigare har kunnat användas gemensamt av de två förbanden utan några som helst komplikationer.

A 2 kamratförening slutligen svarade genom sin ordförande Simon Remann att ett fastställande av A 2:s marsch som P 6:s ”innebär att en av påminnelserna om att Kungl Göta artilleriregemente funnits försvinner. Kamratföreningen skulle häri se en begynnelse av upplösning av traditionsbanden”. På grundval av dessa yttranden svarade chefen för L v 6 T Stawström att han skulle komma att avstyrka en eventuell framställning i ärendet. Detta gjorde tydligen att P 6 avstod från att begära byte av regementsmarsch, och 1976 kom den nya marschförteckningen med *På marsch* fortfarande som P 6:s marsch.

Elva år senare skulle emellertid *Auf nach Valencia* den 17 november 1987

fastställas som marsch Östgöta arméflygbataljon, som inte alls har någon traditionsanknytning till denna marsch. För säkerhets skull hade man denna gång inte infordrat yttranden från A 2:s traditionsbärare. Förmodligen hade man nu resonerat så, att man genom denna fastställelse inte inkräktar på en tradition, utan vårdar en tradition. Det finns som synes olika sätt att se på detta med traditionsvård. Det är emellertid inte utan man känner en viss medkänsla med P 6 mot bakgrund av ärendets utveckling.

Kommentar:

Carl-Olof Wrang var en gedigen officer som uppfattade att P 6 förfrågan väckte starka känslor bland de gamla artilleristerna och klokt nog lade ner ärendet.

Lars C Stolt

Bokens författare Lars C Stolt, född 1932, var under sitt yrkesverksamma liv patentkonsult och delägare i Sveriges äldsta patentbyrå Groth & Co. Hans fritidsintressen omfattar exlibrism, faleristik, heraldik, uniformistik, vexillologi och inte minst militärmusik, på vilka områden han verkat som skriftställare. Han har representerat Sverige vid internationella kongresser för militärmusik, exlibris, heraldik och vexillologi samt var 1965 en av grundarna av Militärmusiksamfundet. Sedan 2005 medverkar han som sakkunnig på marscher i ett blåsmusikprogram i radio. Särskilt intresse har han ägnat militärmusikens sociala ställning i samhället och det inflytande dessa haft på varandra. Han har därvid riktat intresset mot företeelser inom militärmusiken som försumrats av andra skribenter. Av de förtjänstmedaljer han belönats med avser följande militärmusik, nämligen medaljerna Pro Musica Militare i guld och Till Ivar Widners minne i guld, Hemvärnets silvermedalj ”Musica Faventehus Gratias Agit” och Svenskt Militärhistoriskt Biblioteks förtjänstmedalj i silver. På bilden ses han med en stroppspänd marschtrumma från 1st Bn The Argyll & Surherland Highlanders (Princess Louise’s).

Björneborgarnes marsch

Den svenska marsch som kan tävla med Finska rytteriets marsch om att ha den starkaste historiska anknytningen och vara mest ägnad att väcka sentiment torde vara Björneborgarnes marsch (den ålderdomliga pluralformen bibehålles gärna av traditionshänsyn) eller på finska Porilaisten marssi. Även den musikaliska bakgrunden är intressant och något av en utmaning, genom att den inte är helt utredd.

Den berömda marschens ord skrevs 1860 av Johan Ludvig Runeberg. Den 1 maj detta året sjöngs marschen för första gången av studenterna med dessa ord. De närvarandes förtjusning var obeskriverlig.

Staty av Runeberg i Esplanadparken i Helsingfors. Foto: Paramecium (<http://commons.wikimedia.org/wiki/User:Paramecium>)

*Söner av ett folk, som blöt
på Narvas hed, på Polens sand, på Leipzigs slätter, på Lützens kullar,
än har Finlands kraft ej dött,
än kan med oväns blod ett fält här färgas rött!
Bort, bort, vila, rast och fred!
En storm är lös det ljungar eld och fältkanonens åska rullar;
framåt, framåt led vid led!
På tappre män se tappre fädernas andar ned.
Ädlaste mål
om lyser på vår bana;
skarpt är vårt stål,
och blöda är vår vana.
Alla, alla käckt framåt!
Här är vår sekelgamla frihets sköna stråt.
Lys högt, du segersälla fana,
sliten av strider sen en grånad forntids dar,
fram, fram, vårt ädla, härjade standar!
Än finns en flik med Finlands gamla färger kvar!*

Så lyder första strofen. Redan tidigare hade dock marschen haft egna ord, som Zacharias Topelius skrivit till en musikalisk soaré 1858 till förmån för veteranerna från 1808-1809 och som börjar sålunda:

*Skuggor från flydda dar,
stån upp ur tidens natt
och skyldren än med rostiga musköter!
Framåt! Smattra högt fanfar!
Det är finska fanor, det är Döbelns standar!*

Dessa ord var så populära att Runeberg hade för avsikt att låna dem för andra delen av Fänrik Ståls sägner, men anledningen till att Runeberg beslöt att skriva nya ord var att han ville att de skulle låta som björneborgarna själv sjöng dem.

Då studenterna den 1 maj 1860 sjungit marschen, slog dem ryske generalguvernören alarm. Han skrev till ministerstatssekreteraren Armfelt att den finske versmakaren 1860 har trot sig böra i tankarna återflytta sig till året 1808, då finnarnas strid mot ryssarna ännu var berättigad, och under denna förevändning appellerat till dolk och blod. Av fruktan för att misshaga studenterna och universitetet hade censurendock inte vågat censurera ett arbete av Finlands och Sveriges favoritskald.

Men varifrån kommer själva musiken? Den 10 maj 1773 gavs i Stockholm en så kallad heroisk balett i tre akter, Acis och Galathea. I denna balett förekom en "Contradance Belle Constance" utförd av cycloper till förnöjelse för deras härskare Polyfem. Den melodi som då spelades är i huvudsak densamma som första repressen i Björneborgarnes

marsch. Var arrangören av baletten fått fatt på melodin är omöjligt att säga. Det troliga är att den införts från Frankrike, en av dessa tusentals melodier som under Gustaf III:s dagar kom till Sverige därifrån. Själva grundstommen till melodin har man trott sig återfinna i en gammal fransk musketörmarsch.

Från Acis och Galathea tog Carl Michael Bellman redan samma år kontradansmelodin till sin Fredmans epistel 51 "Angående konserten på Tre Bytor" med textbörjan "Movitz blåste en konsert". På så sätt blev melodin spridd och omtyckt såväl inom som utom Sverige. Bland annat den i Norge av prosten Mardal Brun i sin patriotiska sällskapsvisa "Boer jeg paa det høje fjeld", som så småningom blev nära nog en norsk nationalsång.

När och av vem kontradansmelodin arrangerades som marsch kan inte säkert fastställas. Säkert är emellertid att den i början av 1800-talet var Kungl Scea livgardes festmarsch, och som sådan förmodligen upptagen vid även Björneborgs regemente. Den spelades nämligen vid regementet 1804 under en av generalmajor K E Ehrenrooth på slätten vid Lill-Raumo verkställd generalmönstring. Regementets kapellmästare, Straninski (möjligen identisk med Svea livgardes dåvarande musikdirektör Johan Ignaz Stranensky) sade sig komponerat den, Även vid Änkedrottningens livregements till fots, som i början 1800-talet var garisonerat på Sveaborg, skulle den använts vid denna tid. Dess kapellmästare, tysk-finländaren Christian Fredric Kress (1767-1812), uppges

vid 1700-talets slut slutgiltigt ha arrangerat den som militärmarsch, och finländska källor anger numera alltid Kress som kompositör av marschen.

Den har vidare uppgivits att den i början av århundrandet skulle ha använts som regementsmarsch vid flera regementen såväl i Sverige som i Finland, dock knappast vid Björneborgs regemente. Men enligt traditionen lär Georg von Döbeln ha hört Björneborgs regemente under fälttåget 1808-09 mot ryssarna. Den är således ingen omöjlighet att dessa toner ljöd under striderna vis Siikajoki, Lappo, Jutas och Oravais. Runeberg skriver i dikten Adlercreutz:

*”Då hörs, i fjärran än,
men var sekund mer klart,
den stolta Björneborgska
marschen ljuda.*

.....

*Han kommer, Döbeln,
på sin vapenbroders bud,
i sträcktag har han kommit fram ur tiden.
Ett jubel hälsat ren
hans kända toners ljud...”*

Säkert är emellertid att dess titel då inte var Björneborgarnes marsch. Dess vanliga namn var då Bonapartes marsch. (Det finns en pianosättning med titeln Marche de Buonaparte en Egypt, som härletts till Kress).

För övrigt divergerar uppgifterna om marschens titel högst betydligt i dessa tider. Sålunda kallades den Witgensteins marsch efter generalfältmarskalk furst von Witgenstein, som 1807 anförde de ryska trupperna i Preussen mot Napoleon. Det påstås att du Puy skulle ha

varit den förste som spelat den i Stockholm, Runeberg själv uppger att den kallats Austerlitzmarschen. Den skulle vidare 1813 i norra Frankrike ha kallats Svenskarnas marsch möjligen efter det berömda regementet Royal Suedois. Slutligen kallades den bland den finska allmogen i vissa delar av Finland för Svenska kungens marsch.

Efter kriget 1808-09 fortfor marschen att spelas både i hemmen och av regementsmusikkåren i Sverige och Finland, såsom av den 1812 uppsatta Finska jägarkåren och på 1820-talet av Finska undervisningsskarpskyttebataljonen, men inte ens då hette den Björneborgarnes marsch. Först omkring 1850 fick den denna titel, då den arrangerades av Conrad Greve, ledaren för Åbo grenadjärskarpskytte-

bataljons musikkår. Genom att gammalt folk nu uppgav att den spelats av Björneborgs regementes musikkår under kriget 1808-09, började den så småningom att uppkallas efter detta regemente, men observera att den med lika stor rätt kunnat få namn efter något annat av de regementen där den spelats under kriget. I maj 1851 uppfördes på teatern i Helsingfors Fredrik Berndtsons fosterländska skådespel ”Ur livets strid” till vilket Conrad Greve dels komponerat och dels arrangerat musiken. Där förkommer en scen i vilken man ser von Döbeln, som under en del av kriget var chef för 2:a brigaden, till övervägande del bestående av björneborgare, i spetsen för Björneborgska regementets officerskår. Då han inträdde på scenen, uppstämde musiken den berömda mar-

schen. Ett allmänt jubel bröt ut, och från den dagen kallades den allmänt för Björneborgarnes marsch. Det var under åhörandet av "Ur livets strid" som Topelius fick tanken att skriva en text till marschen, en text som alltså efterträddes av Runebergs, med vilken sedan dess musiken är oupplösligt förenad. I sin nuvarande utformning lanserades marschen 1863 av den finländske kapellmästaren Filip von Schantz.

Vid otaliga högtidliga tillfällen har Björneborgarnes marsch sedan dess spelats och sjungits inför hänförda skaror. Här må endast påminnas om invigningen av monumentet på Georg Karl von Döbelns grav på Johannes kyrkogård i Stockholm den 13 september 1861. Då spelades den av Svea och Andra livgardenas musikkårer över hans grav "för att betyga att det förgångna icke var förgäta"

En av stenhuggarna Elis Rask, en veteran som tjänat under Döbeln vid Lap-

po och Jutas, var med vid invigningen. Han stod i stram enskild ställning, och då de välkända tonerna av Björneborgsmarschen uppstämdes, sågos stora tårar bana sig väg utför gubbens kinder.

Som generalmajor blev von Döbeln förste chef för det 1811 uppsatta Norra skånska infanteriregementet (I 24), och som tradition efter honom spelades den som honnörmarsch, då I 24:s regementschef tog emot regementet vid högtidliga tillfällen, bland annat på Döbelnsdagen den 13 september. Denna tradition torde ha uppstått först sedan marschen blivit känd under senare delen av 1800-talet, och några belägg för att den skulle ha spelats ända från von Döbelns dagar finns inte. Regementet lades ned 1994.

Albert Edelfelt inspirerades till sin berömda målning "Björneborgarnes marsch" med de tre trumslagarna vid en så kallad monsterkonsert i Helsingfors i oktober 1892, där samtliga åtta musikkå-

Regementets 150-årsdag firades med en parad genom staden med förbimarsch för honoratiores på Rådhusets trappa. Här startar paraden på kaserngården med musikkåren ledd av regementstrumslagare Harald Lindberg! Musikkåren i musikdräkt m/52.

rer vid finska infanteribataljonerna och dragonregementet spelade, bland annat Tjajkovskijs "1812" och Björneborgarnes marsch i ren mässingsbesättning efter ryskt föredöme.

Även i den tyska militärmusiken är den populär som infanterimarsch, men blåstes även till häst. Med titeln Schwedischer Kriegsmarsch upptogs den 1912 i den tyska armémarschsamlingen under nr II,241.

Sedan 1918 är Björneborgarnes marsch Finlands försvarsmakts honnörsmarsch (motsvarande det rikssvenska begreppet paradmarsch). Finlands president är överbefälhavare för försvarsmakten, varav följer att marschen spelas som ceremonimarsch, då presidenten framträder som överbefälhavare, men

även i civila sammanhang används den som presidentmarsch. Marschen motsvaras i Sverige sålunda av dels de tre vapengrenarnas paradmarscher och dels kungssången. Det var därför mindre välbetänkt att på överste Pelle Mohlins förslag anta denna marsch som Norrbottens gränsjägars marsch, vilket skedde 1994. Året därpå ändrades detta beslut efter påstötningar från diplomatiskt håll, och en ny marsch antogs, som dock inledningsvis citerar den kända marschen, varför närvarande finnar reser sig, innan de efter några takter upptäcker sitt misstag. Slutligen kan nämnas att den i Estland är Överbefälhavarens marsch (Kaitseväe juhataja marss).

Lars C Stolt

En veteran- kvartermästare

QM Stellan Hellberg gjorde tre tjänstgöringar i FN. Varje tjänstgöring var sju månader.

1976 på Cypern, turksidan vid Famagusta Camp Carl Gustaf

1980 på Cypern i Larnaca vid Camp Victoria

1989 i Libanon vid Swed con Naqoura

Från civilist till värnpliktig kvartermästare

EN VITAMINTABLETT OCH 10 CIGARETTER OM DAGEN. Ja, det var det som bl a ingick i utspisningsstaten till krigsportionsstat 2 år 1972, vilket vi som gick kvartermästareskolan vid P 6 1971–1972 kunde finna i vår ”bibel” – ”Handbok för kompanikvartermästare”.

Mönstring

Men låt mig börja några år tidigare, närmare bestämt den siste januari 1967. Vid den här tiden gick jag första klassen på det nya fyraåriga tekniska gymnasiets anläggningstekniska linje med inriktning på väg- och vattenbyggnadsteknik. Utbildningen var nu för första gången förlagd till min hemstad Kristianstad, inledningsvis på Söderportskolan i avvaktan på att den nya Österängsskolan skulle bli färdig. Fjärde och sista året av utbildningen var förlagd till Tekniska Skolan i Hässleholm med ingenjörsexamen i slutet av maj 1970.

Åter till den siste januari 1967. Denna dag inträffade min första riktiga kontakt med det militära livet, då jag och många kamrater till mig var kallade till mönstring i Frivilliga försvarets hus på Östra Kasern i Kristianstad.

De kontakter jag hitintills haft med det militära var begränsat till besök vid P 6 och A 3 vid regementets dag vid respektive regemente, tidigt tillsammans med mina föräldrar. Jag minns även de grupptävlingar som vissa år avhölls, till publikens stora förtjusning, i stans centrala delar. Inte minst var vadning och

övergång av kanalerna på mer eller mindre tillförlitliga spänger publiktilldragande med dyblöta beväringar på sin väg mot mål.

Jag kan än idag minnas att jag, då 19 år gammal, med spänning och även med en viss oro cyklade hemifrån till Östra Kasern. Hur gick mönstringen till, vad skulle jag bli uttagen till för utbildning, vilket vapenslag och var skulle jag få göra min värnplikt.

Vid denna tidpunkt hade mina militära kontakter utvidgats med min blivande svärfar rustmästare Sven Sjöquist som då tjänstgjorde som kompaniadjutant på 4:e kompaniet vid P 6. Genom Sven hade jag fått en del information om utbildning till värnpliktig kvartermästare som han trodde skulle passa mig. Jag tyckte också att denna utbildning verkade trevlig och intressant. Det var ju inte heller negativt att denna utbildning genomfördes på P 6, vilket innebar att det var nära till min tjej – idag min fru.

Då det nu har gått många år sedan mönstringsdagen har jag glömt en hel del av vad som hände där inne i Frivilliga försvarets hus den 31 januari 1967.

Det jag kommer ihåg av hälsundersökningen var att man fick lämna ett urinprov bakom ett upphängt skynke. Jag tror mig också minnas att vi fick utföra någon form av teoretiskt test i en sal på byggnadens andra våning. Om jag minns rätt fick vi även samtala med en psykolog.

Senare fick vi för uttagningsansvariga framföra önskemål om vår militära utbildning. Jag framförde önskemål om utbildning till kvartermästare vid P 6.

Uttagningsbeslut och anstånd

Till min stora glädje fick jag mitt önskemål tillgodosett och blev uttagen till underofficersutbildning, som det framgår av beslut i min gamla gråsvarta "Inskrivningsbok – Sveriges Krigsmakt".

Ur inskrivningsboken framgår under rubriken "Beslut vid inskrivningen samt ändringar i värnpliktsförhållanden" att jag den 31/1 1967 i besiktningsgrupp 1 och med personalbeteckning K tilldelades P 6, Pansartrupperna med uttagning för Underofficersutbildning, beslut vid inskrivn, io nr 6, allt bestyrkt av Axel Bagge.

Vidare framgår det av inskrivningsboken att jag av chefen P 6 beviljats "Anstånd med tjänstgöring" för grundutbildning 1969 med anledning av studier.

Inryckning till värnpliktstjänstgöring – förberedande plutonchefskola

Måndagen den 1 juni 1970, två dagar efter min ingenjörsexamen vid Tekniska Skolan i Hässleholm, ryckte jag in till min första värnpliktstjänstgöring vid P6. Min grundutbildning, förberedande

plutonchefsutbildning (FPCS), 87 dagar på 3:e kompaniet under tiden 1/6 – 28/8 hade börjat.

Efter att ha suttit på skolbänken under många år och då fysiska aktiviteter aldrig varit min starka sida samtidigt som jag alltid har tyckt om god mat var min "tjänstevikt" inte något som särskilt underlättade den, då för mig tuffa fysiska grundutbildningen.

Vi skulle trimmas för att bli goda soldater, vilket påminner mig om en övning med språngmarsch i pluton på Stridsvagnsvägen i tät klädsel under en stekande sommarsol.

Då jag närmade mig solsting med mycket hög puls föll jag ur ledet och lade mig i diket med lättad klädsel. Trots upprepade order från två unga överfurirer att fortsätta marschen vägrade jag, inte av ovilja utan av nödvändighet.

Jag vill då också framhålla att jag var mycket försvarsvänlig och hade inget mot att göra värnplikt men min kropp hade inte hunnit anpassa sig till denna typ av övningar. Till slut fick jag order att gå hem till kompaniet och anmäla mitt "brott" för kompanichefen Herman Westrup. Jag knackade på hans dörr. Steg in och anmälde mig och talade om jag inte orkat med i värmen. Den förstående kompanichefen tog mot min anmälan och bad mig sedan gå upp på luckan och vila mig.

Jag trivdes bra med utbildningen tillsammans med många goda nya kamrater. Vapentjänst med kpistskytte uppskattade jag speciellt.

Sommarmånaderna gick snabbt och den 28 augusti ryckte vi ut från första

perioden av grundutbildningen – FPCS. Nu var det ungefär ett års väntetid tills jag skulle rycka in till andra perioden av min militära grundutbildning – plutonchefsskola med kvartermästareutbildning på P 6.

Rent civilt var denna typ med delad värnpliktsutbildning inte bra, då det näst intill var omöjligt att få någon fast civil anställning under denna korta tid innan det var tid att rycka in igen för militär utbildning hos Kronan.

Jag hade dock turen att få tidsbegränsad anställning vid Skånska Cementgjuteriets (idag SKANSKA) vägavdelning i Malmö med arbete i Dalby, Södra Sandby och Revingehed och Räddningsskolan där. Våren 1971 var jag placerad på anläggningen av kärnkraftverket i Barsebäck.

Plutonchefsskola – Kvartermästareskolan

Så var det då dags igen, inryckning den 1 juni 1971 på P6 till andra delen av min grundutbildning till värnpliktig underofficer och kvartermästare.

Enligt boken ”Karoliner” av Alf Åberg och Göte Göransson skulle ”Fältväbeln eller **kvartermästaren** vara kompaniets öga. Vidare framgår det av boken att kvartermästaren därför skulle vara särdeles kvick, exakt och hurtig. Han skulle kunna läsa och skriva. Vidare skulle han bl. a rapportera vilka karlar som var frånvarande och dessutom känna var och en av kompaniet till deras kapa-

citet och villkor. Han skulle till och med för smärre förseelser bland de meniga direkt bestraffa dessa med värjan eller piken.

Enligt Wikipedia var **Kvatermästare** under 1500-talet en militär grad för den som förde befäl över ett kvarter (en fjärdedels fänika), dvs 75 – 100 man. Från början av 1600-talet till befälsreformen 1833/1837 var kvartermästare högsta underofficersgraden i kavalleriet. Vid denna reform blev kvartermästarna fanjunkare.

Kompanikvartermästare är en svensk militär titel för en befälsperson som är chef för underhållstjänsten inom ett kompani.

Vad jag minns så var vi ca 30 killar som ryckte in denna dag. Efter någon månads repetition av den grundutbildning vi hade fått under förberedande plutonchefsskolan ett år tidigare skickades vi till olika utbildningslinjer, t ex stabsuoff, csk, pv, sjv, pbv, skydd, ps, strv och kvm.

Utbildningen av skyddsunderofficer, stridsvagnsplutonchef och kvartermästare fanns på P 6.

Vi var från början elva killar som skulle utbildas till kvartermästare. Tre av kamraterna fick rätt tidigt annan utbildning. Resterande åtta kamrater följdes åt tills vi ryckte ut den 26 maj 1972

Vi tillhörde och bodde på 3. Kompaniet. Kompanichef var Lars Möller och skolchef för kvartermästareskolan var löjtnant Jörgen Lund. Övriga befäl på skolan var fanjunkare Kjell Svensson och rustmästare Ture Nordh.

Stämningen på skolan uppfattade jag som trevlig med såväl trevliga befäl och lumparkompisar. Kontakten med Ture Nordh och Jörgen Lund har hållits vid liv under många år genom kamratföreningen, där jag varit medlem i princip sedan jag muckade.

Då det gäller mina lumparkompisar på kvartermästareskolan utvecklades en mycket god kamratskap med Christer Dahl som senare också var trossunderofficer på det krigsförband, 1. cskkomp vid 5. cskbat, där jag var kvartermästare under många år. Vi gjorde tre av fyra repövningar tillsammans på krigsförbandet. Kamratskapen har även privat fortsatt alla åren tillsammans med våra respektive familjer.

Utbildningen till kvartermästare omfattade flera olika områden inom underhållstjänsten. Vi utbildades i bl.a livsmedelstjänst, sjukvårdstjänst, motor-tjänst, drivmedelstjänst, ammunitions-tjänst, kassatjänst, fältpost, rättsvård, krigsfångtjänst och krigsgravtjänst.

Som synes ett stort spektrum av tjänsteområden. För utbildning i många av specialtjänsterna undervisade de befäl som fanns på regementet med specialkompetens inom flera av de nämnda tjänstegrenarna. Lärare kom även från Posten då det gällde fältposttjänsten.

Utbildningen på kvartermästareskolan var oftast intressant och givande men kunde variera på hur de olika lärarna kunde intressera oss för det aktuella området.

Ett befäl och lärare som jag minns alldeles särskilt är rustmästare Ture Nordh som med stor kunnighet och glimten i ögat lärde ut sina färdigheter till oss i motortjänst och livsmedelstjänst och då särskilt vid utbildningen i koktjänst.

Glömmer inte när Ture lärde oss salta maten – med ”nävavis” med salt och inte med saltkar som vi var vana hemifrån. Kommer mycket väl ihåg det fantastiskt goda stekta fläsket vi tillagade under en utbildningsvecka i koktjänst på Rinkaby

Kvartermästareskolan 1971, P6.

*Bakre raden fr vä: Jan Appelqvist, Samuelsson, Cöster, Dahl, Fransson
Främre raden fr vä: Nilsson, Espelund, Hultén, Lundgren, Tallinger, Er. Thörnqvist*

under upprepade släckningar av bränder i kokbilens presenningstak.

En annan färgstark person som jag kommer ihåg från utbildningen i krigsgravtjänst var förvaltaren Sixten Arlefalk.

Elev vid krigsförbandsövning under kvartermästareskolan

Något som vi elever vid kvartermästareskolan uppfattade mycket positivt och lärorikt var ”praktiken” som KVM vid en krigsförbandsövning. Om jag minns rätt ägde denna KFÖ rum under tidig höst 1971. Jag kom till ett stridsvagns-förband vid P 2 i Hässleholm. Jag fick där följa förbandets kvartermästare. Jag tror han hette Eliasson. Vide denna övning fick vi följa mob på den ”skarpa” mobplatsen, marschen till övningsområdena på Hovdala, Revinge och inte minst för första gången få uppleva nattlig skarp-skjutning med stridsvagn (om nu stridsvagn S var en stridsvagn) på Ravlundafältet. Jag fick vara med om brobyggnad med KB 4, tankning i fält och allt annat som förekommer på ett stridsvagnskompani under en KFÖ. Min kompis och senare trossunderofficer Dahl följde ett kompani på Gotland, som vid den tidpunkten hade militära förband.

Tjänsten var mycket lärorik och trevlig samtidigt som det var skönt att komma bort från kasernlivet en tid.

Den 1 september blev vi värnpliktiga kopraller.

*Tankning av ett strv S-kompani på Revingefältet.
Foto: Jan Appelqvist*

”Skolavslutning”

Efter praktiken vid krigsförbandsövningarna vid olika krigsförband kom vi elever hem igen till P 6, där utbildningen i praktiska och teoretiska ämnen i underhållstjänst fortsatte.

Till juluppehållet kunde vi avtacka vår skolchef Jörgen Lund och våra andra lärare Ture Nordh och Kjell Svensson för en trevlig och lärorik tid på kvartermästareskolan.

Foto: Peter Tallinger

Avtackningen, fr vän: Thure Nordh, Kjell Svensson, Jörgen Lund.

”Praktiktjänst på kompani”

Efter juluppehållet 1971 tror jag att vi kvartermästareelever började vår praktik ute på kompani.

Vi elever ”delades ut” till olika kompanier där vi skulle praktisera våra kunskaper i bl a underhållstjänst. Jag och Christer Dahl kom till 6.komp på P 6 som detta år utbildade ett cykelskytteförband.

Vi ”grupperades” på kompaniexpeditionen tillsammans med kompaniadjutanten rustmästare Torsten Rapp, förövrigt namne med en tidigare ÖB. Torsten inpräntade i mig och Christer vikten av att kompaniets soldater skulle ha det så bra som möjligt och då inte minst under övningar i fält. Ett kompani med nöjda soldater gör bra ifrån sig enligt honom, något som jag definitivt kan instämma i.

Torstens råd hade vi lagt på minnet då vi fick uppdrag att åka till Ravlunda skjutfält och förbereda för en kompaniövning med 6.kompaniet. Vi fick en 903:a och körorder av Torsten och så bar det iväg mot Brösarp, där vi åt lunch på Brösarps Gästis innan det bar av till Vitaby och järnvägshotellet där för att beställa rum till kompaniets aktiva befäl.

Vi resonerade nu som så att om kompaniets soldater skulle ha det så bra som möjligt under övningen måste givetvis vi som kvartermästare ha det ännu lite bättre, vara utvilade och vara nära vårt befäl.

Vi hyrde alltså in oss på ett rum på järnvägshotellet i Vitaby på eget initiativ. Åter till P 6 igen skulle vi rapportera till kompanichefen Claes-Göran Andersson vad vi hade utträttat under dagen. Med

bävan rapporterade vi också att vi hade hyrt hotellrum även till mig och Christer.

Det var då Claes-Göran gav mig be-teckningen ”grosshandlare”.

Ja, nog kan det vara bra för en kvartermästare att vara kreativ och kanske till och med ha en räv bakom örat – helt enkelt vara en fixare där mycket kan till-låtas för förbandets bästa.

Den förste februari 1972 utnämndes vi till värnpliktiga furirer.

Efter Torsten Rapp blev rustmästare Sune Nilsson kompaniadjutant på kompaniet. Han och vi två kvartermästare-elever blev varandras läromästare i underhållstjänstens mångfacetterade och sköna konst fram tills att avrustningen av 6.kompaniet var slutförd. Vi själva började nu kunna anpassa oss till ett civilt liv igen med muck i slutet av maj 1972.

Två stolta och nyutnämnda värnpliktiga furier, Christer Dahl till vänster och Jan Appelqvist. Foto: Peter Tallinger

Min första slutövning

Någon gång under april månad var det slutövning för 6.kompaniet. Övningen genomfördes i huvudsak på Revingefältet. Under övningen fick bl. a vi pluton-chefselever, csk, grg, stab och kvarter-

mästare prova på att tjänstgöra i våra befattningar som grupp-och trosschefer.

Vi hade fint väder och övningen kunde genomföras på ett behagligt och lärorikt sätt för alla inblandade.

En minnesvärd episod från övningen var att kockarna på kompaniet lyckades ta en pansarspanings soldat till fånga då denne utträttade sina akuta behov i sin för ändmålet grävda grop.

Det var inte lite stolta kockar som släpade hem spanings soldaten till kompaniet, där fången fick göra rätt för sig genom potatisskalning.

Foto från stabs- och trossnätet. På bilden syns stf kompanichefen Göran Brobeck behagligt solande sig tillsammans med stabsuoff Sölve Nilsson med radiopassning. Liggande Göran Flyckt. Foto: Jan Appelqvist

Avrustning och inlämning av materiel

Så var det dags för avrustning av 6. kompaniet, tror det var i slutet av april 1972. Det jag särskilt minns var den ständiga "jakten" att få fram tillräckligt antal cyklar. Det skulle ju helst lämnas in lika många cyklar som det hämtats ut en

gång. Både tillåtet och kanske mindre tillåtet omhändertagande av kronocyklar vidtogs tills rätt antal trampfordon fanns på kompaniet.

Cykelmateriel, enligt Soldatinstruktion för armén, Sold Mtrl, 1969:

"Arméns cyklar är lackerade i armégrå eller olivgrön färg. Kring styrhuvudet är ett blågult band målat. På sadelröret eller under vevhuset är cykelns tillverkningsnummer stämplat. Äganderättsmärke (tre kronor) är instämplat på ramen och styret. Även däckerna är märkta samt försedda med beteckning om tillverkningsår."

Annat som vi fick lära oss av kompaniadjutanten var att skriva AFSE-blanketter för saknad materiel.

Vård och inlämning av materiel gick väl rätt bra, men det måste medgivas att ibland var det rörigt. Brister reglerades för alla parter på ett nöjaktigt sätt, ibland genom inlämning av för många ficklampor med rött-/grönt ljus i utbyte mot en saknad cykel.

Efter inlämningen av kompaniets materiel var det muck för soldaterna på 6.kompaniet.

För oss plutonchefelever började vår sista månad av värnplikten på P 6.

Sista månaden av plutonchefskolan

Under maj månad var vi tillbaka fullt ut med tjänst på 3.kompaniet. Där fortsatte utbildningen med bl. a motortjänst, psykologi, vapentjänst, fysträning, materielkunskap, mobtjänst, kassatjänst,

försvarsupplysning, trupputbildning och rättsvård.

Vi hann även med en fältövning i Åhustrakten innan det var dags för regementschefens, överste Lars-Fritjof Melin, avtackning av oss torsdagen den 25 maj 1972. Denna dag blev vi också värnpliktiga sergearter.

Dagen efter var det ”militär utryckning civila kläder – MUCK” efter sammanlagt 446 fullgjorda grundutbildningsdagar.

Krigsplacering

Jag krigsplacerades som kvartermästare och Christer Dahl som trossunderofficer vid samma krigsförband tillsammans med många värnpliktiga plutonchefer, troppchefer och soldater från 6.kompaniet vid P 6, där jag hade gjort vår praktikjänst i befattning som kvartermästare.

Vi krigsplacerades på 1. cskkomp vid 5. cskbat. Bataljonchef var P 6-majoren Torsten Holmqvist och kompanichef var reservkaptenen och åklagaren Dan Segge. Stf kompanichef var reservkaptenen Kurt Mjöbo.

Jag och Christer fick ”order om militärtjänstgöring”, i slutet av hösten 1972, innebärande genomförande av en krigsförbandsövning (KFÖ), fältpost 21032, på 32 dagar under tiden 7 maj – 9 juni 1973 vid P 7 i Ystad.

Under den tid krigsförbandsövningen skulle genomföras studerade Christer till lärare, varför han sökte uppskov för krigsförbandsövningen, vilket beviljades. Till följd av nämnda uppskov omplacerade Södra Värnpliktskontoret mig

till ett annat krigsförband än det vi hade grundutbildats vid, 6.komp P 6.

Jag och Christer tillskrev då till Södra Värnpliktskontoret med önskan att, trots Christers uppskovsansökan, bli placerade som kvartermästare och trossunderofficer vid samma krigsförband igen, med motiveringen vi var samövade med många på krigsförbandet vid grundutbildningen. Vidare framhöll vi vikten att även framledes hålla samman förbandet genom att få göra krigsförbandsövningarna tillsammans.

Vi fick med glädje ett positivt svar från Södra Värnpliktskontoret i december 1972 där vi båda nu åter var placerade på fältpost 20032.

Jag ryckte in till repövningen den 7 maj på P 7:s kaserner i Ystad tillsammans med en del annat befäl. Som ersättare för Christer gick vpl sergeanten Sven-Jörgen Persson in, med ordinarie befattning på kompaniet som granatgevärstroppchef. Inom parantes sagt så blev Sven-Jörgen min chef på min civila arbetsplats under en period senare i livet.

Krigsförbandet var organisatoriskt lite speciellt då materiel- och krigsplaneringsansvar och liknande låg på Fo 11, bemanningsansvaret på P 6 och ansvaret för bl. a lokaler, förläggning, övnings- och förbrukningsmateriel på P 7.

Övningen som genomfördes i ett underbart majväder inleddes med en mobövning för större delen av kompaniet på vår ”skarpa” mobplats i trakten av Asmundtorp. Vår krigsuppgift hade vi i Landskrona hamn. Efter inskjutning av vapen intogs hamnen i Landskrona per

cykel tidigt på morgonen dag två innan vi ”omgrupperade” till P 7 i Ystad.

Övningarna genomfördes i huvudsak i sandskogen i Ystad i närheten av P7 kaserner, där vi bl. a försvarade vårt trossnäste mot framryckande högljudda hemvärnsmän en sen försommarnatt med en av oss infångad storvuxen hemvärnsman som inte på något sätt tänkte lämna från sig sin ”bössa”.

Slutövningen genomfördes i uruselt väder någonstans i Fyledalen, där till vår stora glädje var att koket fanns på en ltgb 939 utrustad med vinsch. Med hjälp av vinschen kunde kompaniets övriga fordon komma loss från sin gruppering i den genomsura bokskogen.

Några särskilda minnen från denna min första KFÖ – berusade reppgubbar, rån av korvkiosk och ”förlust” av vapen.

Från mobövningen har jag ett par starka minnen. Trots att de flesta som ryckte in till krigsförbandsövningen kom med egen bil så kom några med allmänna kommunikationsmedel som buss och tåg.

Som jag har förstått var det vanligt förr att resan till krigsförbandsövningarna skulle förhöjas med uppiggande alkoholhaltiga drycker. Några av de inryckande soldaterna till vår fältpost hade bestämt sig för att fortsätta med den traditionen och inställde sig rätt så berusade till mobplatsen.

Vi beslutade att dessa personer fick sova ruset av sig i ”päreupplaget” på gården där mobförrådet fanns, innan utrustning och inskjutning av vapen kunde genomföras.

Efter utrustning gick vi i förläggning med förbandet i ett näraliggande stugområde i ett mindre skogsparti till stort intresse för stugägare och andra boende i närheten. Allt gick bra och det rädde en trevlig stämning.

Vid befälsgenomgången under sen kväll rapporterade en av plutoncheferna att två soldater som ryckt in och utrustats tidigare på dagen nu saknades.

Alla möjligheter till försvinnandet undersöktes utan resultat, de två soldaterna var borta.

Tidigt på morgonen efter uppenbarade sig en polisbil i grupperingsområdet medförande de två ”försvunna” soldaterna. Det framkom då att de båda under föregående kväll åkt till Landskrona och där rånat en korvkiosk.

Detta blev nu en affär för vår kompanichef som i det civila var åklagare att ta sig an.

Efter mobövningens slut skulle hela bataljonen förflyttas till P 7 i Ystad där resten av krigsförbandsövningen skulle genomföras.

Förflyttningen skulle genomföras med i huvudsak förbandets egna fordon.

De få fordon som fanns på ett cykelskyttekompani, 4 traktorer med släp, 2 lastbilar varav en var kokbil och en personbil lastades till bristningsgränsen. Vad jag minns fick vi hjälp med cykeltransportsläpar och transport av dessa till Ystad. Huvuddelen av förbandets personal transporterades med buss.

Väl framkomna, under sen eftermiddag, skulle samtliga bataljonens kompanier lossa och se till att all materiel kom in i de tillfälliga förråden som tilldelats

på vinden i en av regementets byggnader. Jag kan fortfarande, efter snart 41 år, se röran framför mig när bataljonens soldater går upp och ner för trapporna bärande utrustning, de lossat från traktorsläp och lastbilar, upp till de tillfälliga förråden som tilldelats de olika kompanierna. Huvuddelen av soldaterna, som inte hunnit känna varandra efter endast 2 dagars övning var många gånger inte klara på vilket kompanis fordon man hämtade materiel och inte heller klara över till vilket kompaniförråd materielen skulle till.

På kvartermästareskolan hade det inpräntats vikten att ha stenkoll på vapen. Detta gjorde att jag mycket noga räknade genom kompaniets vapen i vårt tillfälliga förråd så snart som all lossning av materiel var klart.

Jag räknade och räknade medan svettpärlorna började komma fram. Det saknades en låda kulsprutepistoler kompletta med slutstycke och skarpskjutningspipa.

Jag tog snabbt kontakt med de övriga kompaniernas kvartermästare och talade om mitt problem och bad att tillsammans med dessa få räkna genom vapnen i deras tillfälliga förråd. Alla ställde givetvis välvilligt upp utom kvartermästaren på stabskompaniet, då han hävdade med bestämdhet att han hade rätt antal vapen i sitt förråd.

Vid kontrollen av de övriga förråden visade det sig att antalet vapen stämde och "mina" vapen var då alltså borta.

Jag rapporterade givetvis till min kompanichef. Rapport gick till bataljonchef och regementets säkerhetschef.

Polisen informerades också om de försvunna vapnen då det kunde tänkas ligga något brottsligt bakom det hela.

Det var ingen munter inledning på min första repövning som kvartermästare och ansvarig för kompaniets vapen.

Morgonen efter beordrades, jag tror av säkerhetsansvarig på P 7, att samtliga tillfälliga kompaniförråd skulle öppnas och resp. kvartermästare skulle vara på plats för ytterligare genomräkning av vapen.

Till min stora lättnad och glädje, ja jag vågar påstå skadeglädje, fanns "mina" saknade vapen i stabskompaniets förråd där jag kvällen innan, av dess kvartermästaren, vägrats tillträde för räkning av vapen.

Efter denna händelse stod denne "stöddige kvartermästare inte särskilt högt bland oss andra.

Jag hade dessutom fått en extra lärdom – var "övernoga" då det gäller vapenhantering. Något liknade har ej heller inträffat under mina andra tre krigsförbandsövningar.

Totalt fyra KFÖ – men ingen hemma på P6

Utöver min ovan omtalade första KFÖ 1973 gjorde jag ytterligare tre krigsförbandsövningar, 1976, 1981 och 1984, med samma förband tillsammans med bl a Christer Dahl.

Min sammanlagda tjänst vid krigsförbandsövningar tillsammans med några endagsutbildningar med mitt förband uppgick till 113 dagar.

En stor del av de värnpliktiga cheferna och soldaternas från grundutbildningen på P 6 fanns med vid samtliga KFÖ.

Nämnda tre KFÖ utöver den första vid P 7 genomfördes på P 2 med övningar på Hovdala-fältet, Mölleröd och Ravlunda skjutfält.

Förbandet som fortfarande sorterade under Fo 11 med personalansvar från P 6 hade nu fått ny krigsuppgift omfattande försvar av en del av Kävlingeålinjen. Förbandets mobförråd var under förbandets hela livstid det samma.

Ny bataljonchef under KFÖ 1976 och 1981 var reservmajoren Lars Wemming.

Under alla repövningarna fungerade jag, Christer Dahl och stabsuoff Sölve Nilsson som ett mycket sammansvetsat gäng tillsammans med kompanichefen då det gällde kompaniets verksamhet.

Vi byggde upp ett stort förtroende mellan oss som resulterade att vi fick förtroende från kompanichefen att själv sköta våra uppgifter som inte behövde belasta honom. Vi hade nästan alltid ett trevligt och kamratligt sätt som underlättade arbetet vid kompaniet för såväl oss själva som alla andra vid kompaniet.

För Christers och min del hade vi alltid i minnet Torstens Rapps ord om att alla på kompaniet skulle ha det bra för att på bästa sätt kunna utföra sina olika uppgifter, vilket resulterade i en god anda på förbandet.

KFÖ 1984

Vid vår KFÖ 1984 hade P 2 övertaget personalansvaret för förbandet då det gällde reservofficerspersonal och fast anställd befäl. Major Christer Nede var nu bataljonchef och som kompanichef för vårt kompani hade kaptenen Claus Brauer utsetts.

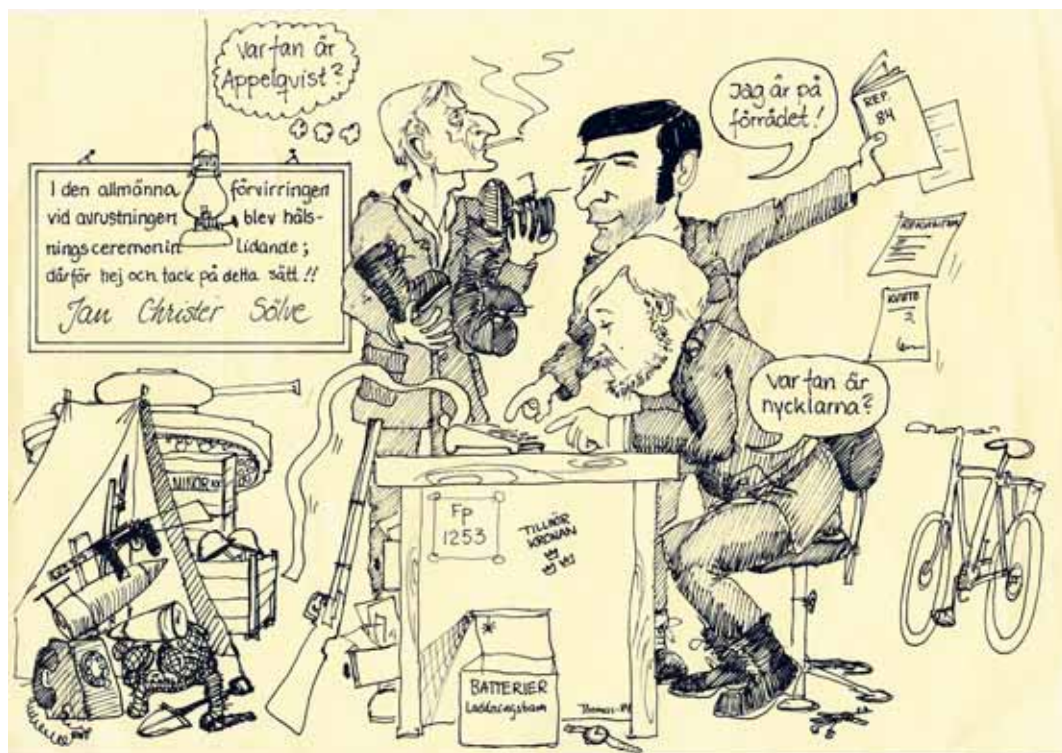
Ett särskilt minne från vår KFÖ 1984 var den bataljonsafton som jag och Christer ordnade på förläggingsplatsen vid Dalleröd på Hovdalafältet för hela bataljonens personal efter en kvällstjänst.

Efter kvällstjänstens slut, när mörkret lade sig över förläggingsplatsen möttes alla av välkomnande vedeldar och massor av marschaller. För den lilla "trivselpengen" som kungen bistod med tillsammans med insamlade pengar från samtliga på bataljonen hade vi köpt grillkorv, korvbröd, vatten och öl. Ett par kokgrupper stekte korven och fungerade som "korvkiosker." "Koken" fixade även kaffe.

Jag hade kontaktat "fältartister" från det glada gänget Wrambjers som positivt ställde upp på kvällen för att underhålla med musik och sång. Som scen hade Christer och jag fixat en lastbil med kapell från P 2. Vi hade också ordnat ut strålkastare till scenen på lastbilflaket. När samtlig personal var på plats drogs kapellet på lastbilen upp med jubel från alla.

På scenen underhöll nu någon timme Wrambjers med musik och sång iklädda av oss utlånade vindrockar.

Kvällen avslutades med en dragkamp mellan befälen på bataljonsstaben och kompanibefäl från bataljonens kompanier. Vem som vann kommer jag inte ihåg, men det var en mycket trevlig och annorlunda bataljonsafton. Det var annat än den många gånger vanliga gottepåsen inköpt för kungens trivselpeng.

Teckning från KFÖ 1984.

En svensk tiger...

Men det gäller inte en kvartermästare som har synpunkter och förslag på förbättringar avseende organisation och materiel på sitt krigsförband.

Som nämnts tidigare var ett V csk-kompani inte så välutrustat med fordon, vilket inte minst ställde till problem vid krigsförbandsövningarna. Även i andra avseenden var materielen inte den bästa.

Inför krigsförbandsövningen 1981 vid P 2 till skrev jag och Christer Dahl om att KVM borde tilldelas eget fordon, inte minst för att slippa utföra transporter med våra privata bilar utan ersättning från Kronan. Vidare framfördes behovet av radio till trosstropparna vid förbandet såväl under KFÖ och ingående

i krigsorganisationen då samband med trosstropp och därmed t ex sjukvårdsenheter var mycket dåliga.

Även behovet av flera kärl för dricksvatten framfördes för att klara av den viktiga vattenförsörjningen till förbandets många motståndsnästen.

Slutligen framförde vi önskemål om och vikten av utvärdering efter genomförda övningar med krigsförbandets personal i olika befattningar för att möjliggöra förbättringar och eventuella organisatoriska ändringar.

Brevet resulterade till vår stora glädje och förvåning att samtliga kvartermästare vid bataljonen under KFÖ 1981 tilldelades var sin pltgb 903 – precis ett sådant fordon vi behövde.

I liknande brev till Södra Värnpliktskontoret inför KFÖ 1984 framförde jag och Christer ånyo att förbandet i krigsorganisationen skulle utrustas med eget fordon till KVM, tilldelning av radio till trosstopp, tilldelning av fler kärl för dricksvatten och önskemål om genomgångar med nyckelpersonal från förbandet efter genomförda KFÖ 1984.

Inför KFÖ 1984 framförde vi vidare att avrustningen av bataljonen efter KFÖ 1981 varit helt undermålig.

Vid denna KFÖ skulle avrustningen ske inne på P 2 kasernområde i tilldelade containrar.

Då det under avrustningsdagen regnade fick all materiel staplas blöt in i containrarna med vad detta innebar. Dessutom var det dåligt med plats i containrarna för en även i övrigt vettig hantering och lagring av materielen.

Personlig utrustning skulle hanteras helt av kompaniets egen personal med endast hjälp av någon ordinarie förrådspersonal som "gode män". Informationen om hur det hela skulle gå till var dessutom undermålig eller saknades helt.

Självklart blev avrustningen, enligt mig en katastrof. Tanken var sannolikt någons idé, högt upp i organisationen, att spara pengar. Jag är övertygad att detta vansinniga försök kostade mer än vad det smakade, med bl a förstörd materiel.

Även denna gång verkar det som man lyssnat på våra synpunkter då vi även vid KFÖ fick bilar till samtliga kvartermästare på bataljonen och slapp ännu en vansinnig containeravrustning.

Vårt krigsförband läggs ned

År 1991 erhöll jag ett brev från Värnpliktsverket att min militära krigsplacering hade upphört och att jag nu tillhörde personalreserven.

Vid mina kontakter med Värnpliktskontoret framkom att myndighetsansvaret för förbandet nu åter hade övergått till P 7 från P 2. Jag kontaktade även P 2 som bekräftade att P 7 nu svarade för förbandet jag varit krigsplacerat vid som kvartermästare sedan 1972.

Förbandet fanns kvar men vissa chefsbefattningar inkl. kvartermästare hade ersatts med aktivt befäl från P 7.

Flera av förbandets övriga befattningar som t ex pluton- och troppchefer visade sig fortfarande vara samma värnpliktiga befäl som förbandet haft sedan tidigare och var de som grundutbildats vid P 6 1971/1972 och sedan genomfört fyra KFÖ med förbandet.

I brev i december 1991 till Södra Värnpliktskontoret och med hänvisning till att ha haft befattningen som kvartermästare under lång tid anhöll jag att åter få bli placerad vid "mitt" gamla förband. Enligt min uppfattning var det felaktigt att inte ta tillvara den kunskap, samhörighetskänsla, personkännedom och de inarbetade väl fungerade rutiner som upparbetats sedan år 1972 och då inte minst inom underhållstjänsten.

Jag fick besked från VKS att jag, Christer Dahl och även Solve Nilsson kunde flyttas över till ett P 6-förband och göra krigsförbandsövning där.

Jag fick därpå beslut från Värnpliktsverket under våren 1992 där det framkom att jag skulle få uppgift om ny

placering. Någon sådan uppgift fick jag aldrig.

Sista kontakten med Kronan fick jag från Värnpliktsverket i februari 1993 om att min krigsplacering var hävd.

Nedrustningen av det svenska försvaret accelererade!

Värnplikt och civil karriär

Värnpliktstiden, inte minst kvartermästareskolan och min befattning som kvartermästare på ett krigsförband gav mig mycket nyttig kunskap och erfarenhet både militärt och civilt.

Även de kamrater från kvartermästareskolan jag har varit i kontakt inför mina nedtecknade minnen från denna tid har tjänstgjort som kvartermästare eller trossunderofficer vid bl a pansarspaningsförband, cykelskytteförband, stridsvagn-74 förband, pansarvärnsförband och värförband.

Många av oss åtta unga killar som utbildades till kvartermästare på P 6 1971/1972 har arbetat och gjort civila

karriärer som bl a skolledare, lärare, polis, ingenjör, banktjänsteman och företagsledare.

Jag tror det var en styrka för såväl det civila samhället som för försvaret med värnpliktiga då det inom dessa människor fanns många olika yrkeskategorier, mycket civil kunskap och stora kontaktnät som kom den militära organisationen till stor nytta vid krigsförbanden och krigsförbandsövningar.

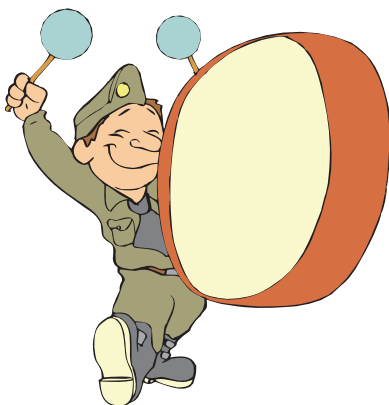
Slutord

Ja den dagliga vitamintabletten är väl även nyttig i krig – men de tio cigaretterna om dagen då är väl farliga. Ja, men sannolikt inte lika farliga som kriget!

Jag vet inte om några krig har vunnits som en följd av en god underhållstjänst men är säker på att krig har förlorats på bristande underhåll.

Jan Appelqvist

*Fd vpl sergeant
och kvartermästare*

Verksamheten 2015

- 11 april** Årsmöte, Soldathemmet
- 6 juni** Nationaldagen
- 12 sept** Regementets dag
- 15 okt** Höstmöte
- ? dec** Julvesper
- 15 dec** Julmöte

OBS! Preliminära tider – kallelser kommer!

Se även hemsidan www.norringarna.se

RODATORPET

– vårt gamla soldattorp

I höstas var det 11 år sedan Rodatorpet lämnade Kyrkplan utanför Kasernvakten på Näsby för att flytta hem till ”födelseplatsen” i Kullaskogen efter nästan 60 års bortavaro. Nu är torpet återbördat till den underbara tystnaden och stillheten invid sjön Farlången i Göingebygden, där det blir ompysslat och visas av den idogt arbetande Stiftelsen Rodatorpet.

År 2005 bildades Stiftelsen Rodatorpet där 7 föreningar tillsätter vardera en ordinarie medlem med en personlig suppleant. Utöver kamratföreningen Norra Skåningar ingår även Glimåkra hembygdsförening, Högsma bygdeför-

ening, FK Göingarna, Glimåkra Scoutkår, Hemvärnet och Skogssällskapet (markägare). För Norringarna var det först Ture Nordh, som ursprungligen var den, som var eldsjälens och kontakten för möjligheterna att kunna flytta torpet. Nu är det Lars Björck som ersatt Ture medan Claes-Göran Andersson hela tiden varit den personliga suppleanten. Själv är undertecknad Hemvärnets ledamot (som f d hemvärnschef i Glimåkra och numera som hemvärvsveteran). Suppleant till mig är Errol Jacoby, som dessutom är Stiftelsens webbmaster för hemsidan. Stiftelsen är registrerad hos Länsstyrelsen.

Kullaskogen, som förvaltas och sköts av Skogssällskapet, och ligger NO om Sibbhult, är ett härligt natur- och vandringsområde med mycket svamp, blåbär och lingon. Skogen är försedd med låsta grindar, men allmänheten är alltid välkommen till fots.

Många är de som besökt soldatorpet under årens gång, både när det stod utanför regementet, men också senare efter flytten. De mest namnkunniga är dåvarande chefen för armén. Archibald Douglas som skrev in sig i Gästboken 23/1 1946 samt Greta Garbo 22/7 1947.

De senaste åren har vi bl. a genomfört gökotta på Kristi himmelfärds dag med allsång och vi hoppas kunna genomföra det även nästa år 2015. Däremot har vi saknat besök från ”gamla Norringar”, varför vi gärna ställer upp med en särskild guidning på tid som kan passa. Ev. skulle en sådan tid kunna meddelas i samband med Norringarnas kommande årsmöte.

För närvarande hålls torpet öppet med guider varje söndag kl 13-17 under tiden juni t o m augusti. Guidning övrig tid (för lite större sällskap) se vår hemsida www.rodatorpet.se, där det även finns många foton från olika aktiviteter, som vi haft vid torpet.

År 2018 fyller Rodatorpet 200 år, vilket vi planerar att på något sätt fira. Därom återkommer Stiftelsen Rodatorpet senare.

*Välkomna till Rodatorpet skriver
Lars Björck och Göran Wemby*

Vykort från Norringarnas läger och kaserner

Av Peter Ranvert

Vykorten ”uppfanns” i Tyskland och Frankrike på 1870-talet och kom till Sverige i början av 1890-talet. Till en början var korten enkla i utförandet, men snart blev det vackert tecknade kort, oftast med flera bilder från städernas sevärheter som flätades ihop av blomstervinjetter.

Riktig fart tog dock inte intresset förrän de fotografiska vyerna blev vanliga åren innan sekelskiftet. Några år senare härjade den sk ”vykortssjukan” såväl i Sverige som i andra länder. Folk skickade vykort till varandra i tid och otid och antalet postbefordrade kort accelererade till oanade siffror. År 1901 skickades över 20 miljoner kort i Sverige och 1904 nådde intresset sin kulmen då 48,6 miljoner kort skickades. I Tyskland skickades över en miljard kort 1903! I början av 1910-talet höjdes portot väsentligt och intresset för vykort avtog.

Det är ytterst sällan som fotograferingstidpunkten finns angiven på korten. Är kortet skickat kan datering och poststämpel ange gränsen framåt i tiden. Från 1891-1905 användes endast framsidan för adressen. Från 1905 blev det tillåtet att använda halva framsidan för adressen och den andra halvan för meddelandet.

Hel framsida

Delad framsida

Ofta sparades korten i vackert utsmyckade album och motiven på korten var oftast topografiska, dvs vyer av gator, torg, byggnader, kyrkor, skolor o s v. Många av dessa fotografier var även handkolorerade - en färgkliché trycktes ovanpå det svartvita fotot. Mycket populära var

även de tecknade jul- och påskkort som oftast var vackert färglagda.

Men vykortet användes även till att skildra händelser, t ex olyckor och bränder, och ofta fanns korten till försäljning redan dagen efter händelsen. På den tiden fanns ingen TV eller radio som

kunde förmedla nyheter snabbt och fotografier förekom mycket sparsamt i dagstidningarna.

Idag är det de topografiska korten som är mest populära bland samlarna tack vare det stora intresset för hembygds historia. Man samlar helt enkelt kort från sina hemtrakter. Ett annat populärt område är att samla kort från olika konstnärer, t ex Jenny Nyström och Jac Edgren. Andra samlarområden är järnvägsstationer, spårvagnar, bilar och cyklar och mitt intresse har blivit kaserner och vyer från lägerplatser.

När det gäller tidsbestämning av militära byggnadsverk är givetvis kännedom om byggnadsår, arkitektur och förband som disponerade byggnaden eller platsen viktig. Även de uniformer som officerare och manskap bär är lätta att identifiera till tid.

Fotovykort förekommer ganska ofta från militära verksamheter, dessa fotovykort togs ofta på beställning och hade en enkelt linjerad adressida. Dessa fotovykort är ofta svåra att identifiera eftersom ingen utgivare är angiven.

Huvuddelen av våra kaserner är byggda mellan 1890 och 1920-talet och:

- Vykorten visar hur byggnaderna såg ut ifrån början innan om och tillbyggnader skedde.
- Vykorten är ofta välkomponerade till den omgivande bebyggelsemiljön och inte bara den enstaka byggnaden.
- Människorna som finns på vykorten bidrar till förståelse för hur byggnaderna en gång användes.

Ljungbyhed

Ljungbyhed, Infanteriläget

Fotografiet är taget i slutet av 1880-talet eftersom vaktlokalen inte är uppförd.

Vykortet är daterat 24 IX -01 och stämplat i Ystad 24/9 1901.

Förlag Rudolf Pettersson, Fotograf, Ljungbyhed

Lägervakten sedd från heden.

Bakom vaktlokalen syns klockbaracken från 1883. Vykortet är daterat 9/6 17, frimärket saknas.

Förlag. Blomgren Klippan

Ljungbyhed Kökshandräckning

Kokhus uppfört 1884. Vykortet stämplat Ljungbyhed 22 5 1903

Förlag Rudolf Pettersson, Fotograf, Ljungbyhed

Avskedsceremonin Ljungbyhed.
En minnessten avtäcktes den 10 maj 1923.
Fotovykort, 10 maj 1923

Kristianstad, vaktstyrkan utanför Kasern III.
(Merkantil)
Fotovykortet är stämplat Borrby 23/12 1915

Kristianstad (provisoriska kasernerna)

N. Sk. Inf. Kasärn I Kristianstad (Fattighuset)
Vykortet stämplat Kristianstad 24/3 1916.
Förlag Grahms Imp- & Export Affär Ovesholm

I 24:as Bibliotek och Läsrum (Fornstugan)
Vykortet är oanvänt.
Förlag Svenska Litografiska AB Stockholm

Norra Skånska inf.-reg:et, i Kristianstad. Kasern II (Södra skolan)
Vykortet stämplat Ljungbyhed 13/8 1918
Förlag, Littorins bokhandel

Kasernerna på Näsby

Kristianstad. Kungl. Norra Skånska inf. Reg:te.
Flygfoto
Fotot är från tiden 1922-1937. Observera, dansbanan finns kvar.
Vykortet är stämplat Kristianstad 29/3 1937
Förlag Nilsson & Lewin Kristianstad

Högvakten. I 24. Kristianstad
 (Fotot är taget i början av 1920-talet)
 Skrivet och skickat?
 Förlag Hj Möllers Bokhandel. Christianstad

Kristianstad. Kungl. Norra Skånska Infanteriregementets Marketenteri.
 Vykortet är stämplat Kristianstad 6/10 -34
 Foto och förlag: Ateljé Rembrant Kristianstad

Kungl. Norra skånska infanteriregementet, III bataljonens kaserngård.
 Vykortet är stämplat Kristianstad 28/6 27
 Förlag Svenska Litografiska AB Stockholm

KUNGL. NORRA SKÅNSKA INF. REG:T. Marketenteriets uteservering
 (Byggdes i juni 1941)
 Vykortet oanvänt
 Förlag. Marketenteriet I 6. Kristianstad

Kristianstad. Kungl. Norra Skånska Infanteriregementets Matsal
 Den 4/8 1956 brann matsalen ner. Den nya matsalen invigdes den 13/8 1958.
 Vykortet är oanvänt.
 Foto och förlag: Ateljé Rembrant Kristianstad

Soldathemmet I 6 Samlingsalen
 Vykortet är oanvänt.
 Förlag Soldathemmet I 6

KUNGL.NORRA SKÅNSKA INF. REG:T.
Friluftsbadet
(Den 16/7 1936 invigdes regementets simbassäng)
Vykortet är stämplat Kristianstad ??
Förlag och ensamrätt. Marketenteriet I 6.

KUNGL.NORRA SKÅNSKA INF. REG:T.
Barackstaden
(Byggstart hösten 1940, färdigt april 1941)
Vykortet är stämplat Kristianstad 22/5 49
Förlag och ensamrätt. Marketenteriet I 6.

Soldaterna Alm och Flygare
Vykortet stämplat Ljungbyhed 12 7 1920
Foto: OTTO NILSSON KRISTIANSTAD
Förlag Svenska Litografiska AB Stockholm

ARTILLERIMUSEET

Kristianstad

Museet för svenska
artillerisystemet från
1790–ca 2000 samt
specialutställningar

Öppettider: se hemsida www.artillerimuseet.se
Beläget 500 m söder N Åsums kyrka, skylt Museum

Hemvärnets musikkår Kristianstad

Av Claes-Göran Andersson

Hemvärnets musikkår Kristianstad presenterade sin nya CD vid sin höstkoncert den 1 november. Skivan, som är kårens andra, är tillägnad "Lilla Paris", Kristianstad, mer eller mindre berättigade smeknamn. Inspelningen präglas av noggrannhet och spelglädje. Sångsolisten Anna-Karin Mikonaho, ger med sin insats, just den touche från populärmusiken i 1900-talets början, som skivan vill erbjuda. Marscherna spelas med den ackuratess som kåren alltid visar.

Här följer ett något förkortat utdrag från skivans presentationstext:

Musiken på den nya skivan

Många av arrangemangen på denna inspelning är nya men ger likväl en god inblick i repertoaren hos militärmusikkårerna i Kristianstad under årtiondena runt sekelskiftet 1900. Materialet har valts utifrån programblad, repertoarlister och inspelningar från musikkårerna vid Wendes artilleriregemente och Norra skånska infanteriregementet. Såväl musikkårernas stämbesättning som instrument har förändrats över åren och därför har musiken anpassats för den moderna blåsorkestern. Något som dock är oförändrat är militärmusikkårernas tradition att framträda med duktiga solister ur det civila musiklivet. Så även på denna inspelning där hemvärnsmusikkåren haft nöjet att samarbeta med opera-sångerskan Anne-Karin Mikonaho.

Skivan både inleds och avslutas med galopper, Finalgalopp ur Livjægarne på Amager respektive Salut for August Bournonville. Styckena är signerade den danske tonsättaren Hans Christian Lumbye (1810-1847), ibland kallad

"Nordens Strauss". De båda galopperna är tillägnade den danske och internationellt erkände balettkoreografen August Bournonville (1805-1897).

Även släkten Strauss är flitigt återkommande i de gamla militärmusikkårernas repertoar, i synnerhet Johann Strauss d.y. (1825-1899). Den österrikiske tonsättaren och valskungen representeras på skivan med två champagnedof-tande sånger ur operetten Läderlappen, Kuplett och Final i akt två, samt ett dansant stycke för orkester, Annen-polka.

Framgångsrik var också rumänske militärmusikern och tonsättaren Ion Ivanovici (1845-1902). Av hans över 350 danser återfinns den mycket populära valsen Donauwellen (Donaus vågor) som gavs ut i mer än 60 länder.

Andra militärmusiker, som finns representerade på skivan, är de två wendisterna Wilhelm Löfdahl (1866-1934) och Einar Olauson (1876-1946). Den förstnämnde inledde sin karriär som batteritrumpetare vid Wendes artilleriregemente i Kristianstad och kom att

sedan bli musikanförelare vid Gotlands artillerikår vars marsch han också komponerade. Marschen finns med på denna inspelning tillsammans med General Cardell, med vilken musikstyckjunkaren Einar Olausons vann andra pris i en tävling utlyst av Svenska underofficersförbundet 1916. Arrangemanget är skrivet av Norringarnas siste musikkdirektör, Helle Rosén.

Även i Paris bjöds det under 1800-talet på lättare klassisk musik då bl.a. dansmusik och operetter flyttade in i konserthusen. Den tyskfödde Jacques Offenbach (1819-1880), som var verksam i Paris under större delen av sitt liv, blev mycket populär med sina över 100 operetter. På skivan hörs Ballet Parisien, en orkestersvit i fem satser bestående av galopper och valser hämtade från Offenbachs operor och operetter.

I Paris verkade och den franske operasättaren Charles Gounod (1818-1893). Han inledde sin karriär som kyrkomusiker och kompositör av sakral musik men började sedan komponera operor med vilka han hade blandade framgångar. Det stora genombrottet kom 1859 med operan Faust, som bygger på Goethes drama med samma namn. I detta musikkdrama kom den pampiga Soldatkören att bli mycket populär.

En av de främsta operettsättarna Franz Lehár (1870-1948), född i dåvarande Österrike-Ungern, som rönt stora framgångar med bl.a. Den glada änkan och Giuditta. I dessa operetter återfinns de mycket populära sångerna Meine Lippen, sie küssen so heiß och Viljasången vilka båda senare kom att

ingå i standardrepertoaren för operasopraner så även det pampiga stycket Heia, heia, in den Bergen ist mein Heimatland ur Czardasfurstinna, komponerad av den ungerske kompositören Emmerich Kálmán (1882-1953).

När materialet till skivan togs fram hittades förhållandevis lite musik från Sverige bortsett från marschererna där svenska kompositörer var vanligare. Det svenska inslaget i repertoaren bestod oftast av valser, polkor och annan folkmusik, men framförallt av musik signerad den svenske nationalskalden Carl Michael Bellman (1740-1795). En av de mest populära sångerna var Epistel nr 38 - Undan ur vägen ur vissamlingen Fredmans Epistlar från 1790. Stycket användes bl.a. som marschvisa av de skånska soldaterna, ofta med utbytt text.

Anne-Karin Mikonaho

Sångsolist på skivan är operasångerskan Anne-Karin Mikonaho är dramatisk sopran som fått sin skolning bl.a. vid Sibelius-Akademien i Helsingfors och Escuela Superior de Música Reina Sofía i Madrid. Hon har erhållit pris för sina sånginsatser, såväl som musikstudent i Madrid och som Svenska Wagnersällskapets Bayreuth-stipendium 2005. Idag är Anne-Karin engagerad vid Göteborgsoperan och bosatt i Torsebros utanför Kristianstad.

Robin Wahl

Den för Norringarna välkände Robin Wahl har varit musikkårens dirigent sedan 2003. Hans musikaliska bana, på bl.a. trumpet och slagverk, började vid

de kommunala musikskolorna i Lomma och Lund och fortsatte sedan via Försvarsmusiken till musikhögskolorna i Malmö och Ingesund där han bl.a. studerat arrangering, dirigering och ensembleledning. Ett av Robins senaste verk är den marsch han komponerade till

Inför arrangemanget på Högskolan den 29 juni bad kamratföreningen Robin Wahl om en ”musikalisk uppvaktning – kanske en marsch” och Robin svarade välvilligt med att komponera marschen ”Venti”.

Marschen är skriven efter ett för Väst- och Centraleuropa klassiskt snitt med två repriser samt en trio med genomföring. Regementets igenkänningsignal citeras såväl i introduktionen som i slutet på andra repriserna. Marschens harmoniska uppbyggnad, dvs kadenserna, samt motmelodin i baryton är typiska för italienska marscher. Därav fick stycket en italiensk titel som både skulle återge marschens karaktär och härledas till regementets nedläggning och Högskolans flytt till Näsby för 20 år sedan. ”Venti” betyder nämligen tjugo!

Robin Wahl.

TYSONS besättning fr.v Magnus Knutsson skytt, Jonas Joelsson vagnchef, Magnus Håkansson förare och Staffan Hansson laddare.

TYSON

en klassisk Centurion som med råstyrka och skicklig besättning blev en vinnare

Av Christer Nyhlén

April månad 1989 och en ovanlig tystnad har lägrat sig över Revingefältet. Det borde inte vara så tyst på fältet med tanke på att den årliga PS-övningen är i gång med full styrka. Inte mindre än ett 60-tal stridsvagnar 102R från nästan samtliga pansarregementen är på plats för att visa upp vad åtta månaders utbildning har skapat. Norr om Krankesjön befinner sig Norringarnas 102R-kompani, under befäl av sin chef Lars-Henning Strand, för att möta en fiende i form av ett 103-kompani som antogs framrycka

från Vaselund-partiet mot Svarta Hål. I detta läget ger Lars-Henning Strand en ovanlig order till en av sina vagnar i 1.Stridsvagnsplutonen. Vagnen EA och dess vagnchef Jonas Joelsson erhåller ett specialuppdrag av ett mycket annorlunda slag. Joelsson minns än i dag ordern:

Vi var norr om sjön när jag fick order av Strand att som en ensam vagn gå runt sjön och skapa kontakt med dessa. Ordern var att jag skulle försöka slå ut 2-3 av dessa. Synd att han inte gav order om tag vad du kan.¹

Joelssons vagn, 80395 och döpt till Tyson, sätter full fart från Ellagård och går med högsta hastighet² runt Krankesjöns östra kant, passerar Silvåkra och närmar sig Stensoffan. Dialogen inne i vagnen är koncentrerad och en aning upphetsad. Men konversationen fungerar och besättningen är effektiv:

"...Vagnchef Joelsson: Plattan i mattan!"

Vagnchef Joelsson: "Öka Hakis!"

Förare Håkansson: "Jag kör för fullt!"

Vagnchef Joelsson: "Det märks inte!"

Vagnchef Joelsson: "Tre jävlar klockan 10 på järnvägsbanken! Klipp möget!"³

Efter att ha skjutit bort ett par fientliga vagnar på järnvägsbanken norr om Vaselund, så förflyttade sig Joelssons vagn tillbaka till det övriga kompaniet som nu var grupperat i ett större skogsparti nordväst om Ellakvarn. Vid en märkegrav söder Ellagård bromsade vagnen in och bekämpade ytterligare ett antal fientliga 103:or, men till skytten Magnus Knutssons stora förvåning tändes inga gula träffflampor på de bekämpade vagnarna. Knutssons förvåning hade nu gått över till ursinne när det gick upp för honom att de fientliga 103-vagnarnas besättningar hade täckt över sina gula träffflampor med plast. Det tog tid för

Tyson's skytt Magnus Knutsson

vagnchef Joelsson innan han hade lugnat ner sin skytt⁴.

Att döpa sina vagnar var viktigt för alla besättningar. Även om inte alla befäl verkade uppskatta det lika mycket. Just utbildningsåret 1988-1989 när man för andra gången i regementets historia utbildade ett stridsvagn 102R-kompani skulle det visa sig att just dopet av vagnar var viktigt, en procedur som knappast föll krigskompanichefen Lars-Henning Strand i smaken. Inte blev han mer förtjust i namndopen av vagnarna när en av hans plutoner ville döpa sina tre vagnar till Nathalie I, II och III. Så blev det nu inte, utan vagnarna fick "normala" namn⁵, utan en av vagnarna. Denna vagn, 80395, som tillhörde kompaniets första stridsvagnspluton skulle verkligen komma att utmärka sig och inte bara genom det namn som besättning gav vagnen, utan även på många andra sätt.

Det var vagnens laddare Patrik Jönsson⁶ som kom på namnet och alla i besättning tyckte att förslaget var perfekt och då av många anledningar. Så här kommenterar de olika besättningsmedlemmarna namnvalet idag och med 26 års distans till händelsen:

Jonas Joelsson, vagnchef:

"Jönsson kom upp med namnet Tyson. Tyson var då världsmästare vill jag minnas. Kommer inte ihåg om han bitit av örat än på sin motståndare redan då. Vår grupp trivdes med namnet. I historiskt perspektiv är där släktskap i namnen: storheter från slutet av 80-talet. Där föllades en del kommentarer om vårt namnval. Brukade bara säga att om det inte passade så släppte vi ut Jönsson utan munkorg!"

Magnus Håkansson, förare:

"Namnet speglade oss som grupp och Tyson som den vagn den var – Lite smågalna, men när det var allvar gick vi direkt på knock, utan att fråga om lov först!"

Patrik Jönsson, laddare:

"Namnvalet av vagnen vill jag minnas var mitt förslag, då detta låg i tiden med Mike Tysons framgångar i ringen..."

Magnus Knutsson, skytt:

"Iden till namnet fick vi av en artikel om Mike Tyson där det stod nånting om att han var gjord av stål så, vi tyckte att det var passande. Exakt vem som kom namnet kommer jag inte ihåg, var väl vår 'jävla' vagnchef..."

Och visst skulle Tyson-vagnen låta tala om sig på kompaniet och inte minst med tanke på att man höll sig med en egen PR-man i besättningen, nämligen föra- ren Magnus Håkansson. Denne förares sätt att alltid se till att Tyson-vagnen var i allas, även eventuella fienders, blickfång minns vagnchef Joelsson:

"Håkis är lite den typen som vill synas. Man kan säga att han var Tysons PR-chef. Han bär nog skull till dom flesta utsmyckningarna av vagnen. Tex lila Tyson namnet i fronten. Namnad förarplats. Viperstreck över hjälmen och markeringarna på 'tagna' vagnar på eldröret.

Dock jämrade han sig lite på slutvärden hur jobbigt det var att få bort all tejp. Som man bäddar får man ligga. Kommer ihåg att när vi kamomålade vagnarna så hade vi stor diskussion om att göra gröna flammor upp i från banden på sidoplåtarna. Eftersom vi antagligen inte fått det förbibefälen fann vi det inte lönt att försöka. Lite synd för det hade varit ett fräckt minne..."

Tysons förare Magnus Håkansson

Besättningens uppfattning om sina befäl präglades som alltid på Rönnebergs av respekt för kunskaper och ledarstil. Just befälens olika ledarstilar var säkerligen det som Tyson-besättningen fann mest intressant. Hela besättningen svarade på frågan hur de upplevt sina befäl: *"Vi hade ingen annan Gud än kapten Strand, men kapten Magnusson hade en cool attityd och han var sträng med en liten jävel bakom örat alltid. Ugge, en bra pedagog som hade hand om förarna. Andersen var tuff som fan i början, men insåg att moroten fungerade bättre än piskan."* Med andra ord låg nog Tyson-besättningens syn på sina befäl långt över nivån gilla. Även tonen och respekten befälen sinsemellan uppmärksammades när kompaniet vid ett tillfälle under slutövningen stod i utgångsläge för anfall och återigen är det vagnchef Joelsson som minns:

Strand går ut på radion med Klockan Kalle. Denna tidsangivelse skiljer ungefär på en timme mot vad klockan verkligen är. Antagligen kör han med vintertid hela året. Tror att varje vagnchef tänker: men vad fan inte börja ställa om en massa digitala klockor. Då bryter en modig stämman in på radion som tillhör Ugge. "Uppfattade jag tiden till då rätt tid?" En stunds tystnad. Varpå Strand kontrar: "Rättelse klockan Kalle är" (tidsangivelsen ligger cirka 20 minuter efter normaltid). Tror nog att det börjar dra lite i mungiporna på alla vagnchefer. Alla väntar spänt. Jo, min själ. Ugge går in igen och frågar om han har uppfattat tiden till då normal tid. Nu kommer svaret betydligt snabbare. Strand svarar med: "Har jag bestämt klockan Kalle så är det för helvete klockan Kalle". Vid det här laget skrattas det nog en del i vagnarna. Men det var modigt gjort av Ugge att försöka rätta Strand. Han lyckades till en viss del. De som försökt rätta Strand vet precis hur lätt det kunde vara...

Efter slutövningen förflyttade sig Tyson tillsammans med övriga kompaniet till Ravlunda för slutskjutningar. Under dessa skjutningar uppstår det en del intermezzon som Tysons pojkar är synnerligen delaktiga i. Först ville inte förare Håkansson luckor sluta tätt när det sköts från stillastående, så efter varje skott fick föraren sig en rejäl blåsningsjord och svaveldoft rakt i ansiktet. Dessa luckor hade tidigare vid regn och snöfall vållat Håkansson stora bekymmer och fick som följd att han körde med regnbyxorna på.

För det andra utmärkte sig laddare Jönsson vid mörkerskjutningarna eftersom han hade ansvaret för lysskjutningen. Återigen minns vagnchefen sin lad-

dares insats vid mörkerskjutningen: "Ser lys i luften. Sitter rent instinktivt och tittar om något lys går betydligt högre än dom andra. En lärdom man fick när Jönsson var laddare. Inte tillåtet, men dom i Tyson vet att det går. Men satan vad det small".

För det tredje var vagnchef Joelsson själv inblandad i det intermezzo som kunde blivit det allvarligaste, men som tur var hände inget: "Under skjutningarna i Ravlunda höll jag på att öppna skarp eld med kulsprutan mot två Viggenplan som gjorde en överflygning. Vi hade bara haft fientligt flyg på de sista övningarna. Lite halvtrött som man var, så fungerade inte hjärnan riktigt. När planen kom så hade jag kulsprutan osäkrad och hann precis tänka att här behövs en rejäl framförhållning. Dock slogs jag av tanken precis i detta ögonblick att dom kanske inte var fientliga. Blev lite skakis av den händelsen, ska ärligen sägas..."⁷

Tyson-vagnens besättning hade en härlig gemenskap både i och utanför vagnen. I vagnen kunde det när striden hettade till gå över från trams till allvar på en sekund. Sammanhållande var naturligtvis vagnchefen, och hans sätt att hantera dessa situationer var ett tydligt bevis på att ledarskapsutbildningen på KB/PB-skolan fungerade på ett alldeles utmärkt sätt genom alla de år vi utbildade stridsvagnskompanier på Rönnebergs⁸. Ibland kunde vagnchef Joelsson få skäll för sitt sätt att leda besättningen, särskilt när det ständiga tjattret var igång i internradion och bandspelaren pumpade hårdrock i vagnen. Och detta samtidigt som kompanichefen anropade

I tornet förbereder sig vagnchef Jonas Joelsson att ta emot ny order

Tyson-vagnen och Joelsson hade glömt att filtrera bort musiken⁹. Förare Håkansson tyckte trots dessa händelser att ingenting bet på vagnchef Joelsson, *”inte ens en utskällning från Strand. Vår vagnchef var alltid samma lugna chef, om än lite mammig i sitt tjat om att vi skulle göra det ena eller det andra”*.

När det drog ihop sig i maj 1989 och det var dags för Strands och Ugges 4.MekStridsvagnskompani att vårda och lämna in all materiel efter ett väl genomfört utbildningsår, så kom också alla känslor hos besättningen upp till ytan. Garvade vagnchefen Jonas Joelsson uttryckte det med starka känslor och hans sätt att beskriva det är kanske det finaste betyg Rönnebergs kan få från en utbildad Centurion-besättning:

”Minns fortfarande muckardagen när där stod tre tårögda grabbar och sa farväl!! Detta var jag absolut inte beredd på! Känns än idag som det bästa betyg man kan få som vagnchef! Och även som en motivering för att återge en del av Sveriges militärhistoria ur vagnsperspektiv...”

Kanske understryker Tysons förare, Magnus Håkansson, ännu mer hur sammansvetsad en stridsvagnsbesättning kan bli efter 10 månaders utbildning och är också ett bevis på att Norringarnas och Rönnebergs utbildningsfilosofi nådde de mål vi trodde på:

”Att jag saknar både dem och vagnen – Vi blev sådana vänner under 10 månader, sen tog allt slut så tvärt. Jag minns hur vi med tårar i ögonen sa adjö till varandra vid muck...”

På tornet t.v vagnchef Jonas Joelsson och t.h förare Magnus Håkansson

-
- ¹ Mail från Jonas Joelsson 2014-10-07
 - ² "Anders Magnusson skall ha en eloge för att han fick fart på Adam-plutonen. Ja, en jävla fart dessutom. Som den vagnchef man var så kunde det inte gå nog snabbt, men Adam-plutonens vagnar var lätt preparerade. Dom var uppställda med en 300-400 varv. Jo, vi visste att det var kompaniförbud på det...". Mail från Jonas Joelsson 2014-11-16.
 - ³ Mail från Jonas Joelsson 2014-11-16
 - ⁴ Trots att Magnus Hansson var en mycket skicklig stridsvagnsskytt med typisk "vinnarskalle", så är han mycket anspråkslös i att beskriva sig själv som skytt: "Att vara skytt överhuvudtaget var väl inte mitt 'kall' precis, men det funkade hyfsat. Men att vara skytt på Tyson var bra, jag var som sagt inte bra, men jag träffade några mål. Kommer ihåg att det var så många inställningar som skulle vara rätt när man drog iväg projar eller spränggranat och då kunde det lätt bli fel...". Mail från Magnus Hansson 2014-11-01
 - ⁵ På detta stridsvagnskompani genomförde Per Appelqvist (son till chefen för Norrningbrigaden) sin grundutbildning till blivande stridsvagnsofficer vid den 4.Stridsvagnsplutonen. Hans vagnar döptes till de mer representabla namnen Älgen, Vargen och Bocken. Mindre representabelt i befälens ögon var kanske det namn som en annan blivande yrkesofficer på kompaniets andra stridsvagnspluton döpt sin vagn till: Samantha. Naturligtvis efter en i slutet av 1980-talet mycket känd sångerska och fotomodell med efternamnet Fox.
 - ⁶ Under utbildningsåret hade Tyson-vagnen två laddare, nämligen Patrik Jönsson och Staffan Hansson.
 - ⁷ Mail från Jonas Joelsson 2014-06-22
 - ⁸ All heder åt alla de Centurionbefäl som under åren haft ansvaret för att utbilda våra värnpliktiga vagnchefer. Bland dessa befäl finns många legendarer: Janne Jönsson, Mats Weliff, Mats Hansson, Krister Andersson, Karl-Åke Jönsson och Leif Nilsson.
 - ⁹ Intressant med bandspelare och musik i vagnen. Under KFÖ:n med 7.Pskkompaniet hösten 1976 var bandspelarna inkopplade på internradion, men musiken bröts vid ett inkommande anrop på kompaniets stridsledningsnät.

Norringarna 200 år jubileums-DVD

I SISTA STUND, innan Norringen 2013 skulle skickas ut till medlemmarna, var DVD'n med jubileumsdokumentationen färdig. Årsboken hade redan gått i tryck, så det fanns ingen möjlighet att informera om detta i boken. Detta faktum har förbryllat många medlemmar, som helt enkelt inte upptäckt skivan i slutet på boken och därför vill styrelsen förklara den uppkomna situationen.

I samband med 200-årsjubiléet bestämde, att med hjälp av gammalt filmmaterial mm dokumentera historia och firande. En arbetsgrupp utsågs och arbetet startade med målsättningen att en DVD-film skulle vara klar till 2011-års årsbok. Men ganska snart stod det klart att projektet krävde mer tid om resultatet skulle bli av god kvalitet. Genomspelning och genomläsning av allt underlag krävde sin tid och att välja ur det digra materialet var ett grannlagt arbete. Så trots ett intensivt arbete kunde inte arbetsgruppen presentera sitt resultat för styrelsen förrän sent på hösten 2013.

Den första delen, den historiska översikten, innehåller en hel del unika filmsekvenser bland annat från Näsby fält och Kristianstad.

Den andra delen är en dokumentation av jubileumsutställningen på Norra Åsum och den tredje delen firandet med parad i staden.

Att notera är, att i del 1 förekommer vår nuvarande ÖB som kompanichef och i del tre återkommer han som general!

Sista delen av skivan ger ett smakprov från den jubileumskonserter, som gavs i Konserthuset, en konsert som fick mycket

goda recensioner. Styrelsen har fått många frågor, om varför inte hela konserten kan ges ut som DVD och svaret på den frågan är helt enkelt problem med rättigheter och ersättningar.

Styrelsen har för avsikt att vid något kommande möte visa flera inslag från konserten!

Så det är kanske dags att ta fram Norringen 2013 och spela upp DVD'n – "bättre sent än aldrig"!

Avrapportering från lokalombudet i Stockholm

Jag avrapporterar med "brutet" verksamhetsår vad som sker i Stockholm och som har beröring med Norringarna. För tionde året fullgör jag nu mitt uppdrag som lokalombud i Stockholm. Sedan år 213 avser jag enbart att rapportera sådana evenemang där "fotografen" (min hustru Agneta) och jag kunnat närvara. Övriga tas enbart upp som en rubrik för att belysa helheten.

Knut Björkenstam

Gåsamiddag fredagen den 9 november 2013 med Skånska Regimentens Kamratförening i Stockholm (SRKS).

Adventsmottagning på Karlbergs slott

Den första söndagen i advent, som å 2013 inföll söndagen den 1 december, kunde föreningens medlemmar för fjärde året i rad klockan 15.00 delta i Militärhögskolans adventsgudstjänst i Karlbergs slottskapell. Solosång, psalmsång, bön och predikan ingick i gudstjänsten. Kyrkoherde tillika slottspastor Johan Engwall var officiant. Han höll en mycket ovanlig predikan där församlingen fick medverk, bland annat genom att "öppna luckor i en tänkt adventskalender". Ja, i sanning en predikan med budskap att länge minnas. Efter drygt 40 minuter skildes alla åt, de anställda gick till Rikssalen, vi "skåningar" samlades traditionsenligt i modellkammaren för intagande av glögg med tillbehör, kaffe och dopp. Vi var i år 13 personer som deltog, färre än vanligt. Närvarande Norringar var Lennart Renbjer och lokalombudet, båda med respektive maka, den förstnämnde jämväl med dotter.

Norringarnas förre chef Curt Hasselgren med maka lät via ordföranden Nils Rosenqvist framföra sin hälsning. Strax efter klockan 17.00 var det dags att skiljas åt och ta sig hem i ett mycket blåsigt Stockholm.

Årsmöte med Nylänningar

Lördagen den 8 februari 2014 var det så dags för årsmöte med Nylands Brigads Gilles avdelning i Sverige. Plats: samlingshallen på Militärhögskolan Karlberg. Tidpunkt: klockan 13.00. Antal deltagare: 38 såväl medlemmar som gäster. Särskilt hälsades välkommen de fyra veteranerna från Finlands senaste krig samt finske försvarsattachén överste Anders Gardberg.

Årsmötesförhandlingarna inleddes traditionsenligt med *Nylänningarnas marsch*. De olika punkterna på dagordningen gick snabbt igenom. Årsavgiften höjdes med 20 kronor till 180. Vidare beslöts med en rösts övervikt att avdelningen skall ansluta sig till FRIS (Finländarnas Riksförbund i Sverige).

Därefter var det lokalombudets tur att framträda. Denne framförde en häls-

ning från kamraterna i Kristianstad och informerade bland annat om att deras regementes nedläggning för 20 år sedan kommer att erinras om vid en samling på den gamla kaserngården i juni 2014. *Norrningen 2013* överlämnades till avdelningsordföranden Björn Säfwenbergs och till överste Gardberg. Desslikes som förr om åren även ett exemplar av *Bocken 2013*, en skrift som översten Gardberg erhållit tidigare.

Så visades en filmupptagning från Försvarmaktens (den finska) flaggfest den 4 juni 2013 i Ekenäs. Mycket anslående som alltid när finsk militär trupp visar upp sig. Avslutningsvis sjöngs unisont *Modersmålets sång* varefter de närvarande ”omgrupperade” till annan lokal för intagande av smörgåstårter och kaffe med dopp. Härunder såldes lotter

och de lyckliga erhöill böcker eller alkoholhaltiga drycker som pris. Allt i allo en trivsam eftermiddag.

Det skall tilläggas att allt började redan klockan 11.15. Då visades nämligen en tv-dokumentär *I Stalins skugga*. Den skildrar kortfattat Finlands tre krig 1939 – 1945 och hur Sovjetunionen kom att påverka landet ända fram till Stalins död 1953. En skakande film som stämde till eftertanke.

Det flaggas finskt och svenskt utanför samlingsalen.

Foto: Knut Björkenstam.

Efter utdelningen av skrifterna. Från vänster Knut Björkenstam, Anders Gardberg och Björn Säfwenbergs. I bakgrunder avdelningens fana. Foto: Agneta Björkenstam.

Till generalen Georg Carl von Döbelns minne

Georg Carl von Döbeln avled den 16 februari 1820. Årligen på hans dödsdag oavsett på vilken veckodag den infaller, samlas Döbelnförbundets medlemmar och övriga intressenter vid generalens grav på S:t Johannes kyrkogård i Stockholm. Så skedde även 2014, i år på en söndag.

I år hade drygt 40 personer infunnit sig. Efter det att kyrkklockan slagit 13 hälsade styrelsemedlemmen Elisabeth Goldstein de närvarande välkomna. Bland dessa märktes Finlands försvarsattaché i Stockholm, översten Anders Gardberg. Efter några inledande ord om vikten av vänlighet och omtanke, något som kännetecknade generalen i hans verksamhet, lades en krans med band i svensk-finska färgerna ner vid gravstenen. Den som svarade för detta var författaren Herman Lindqvist. Så följde en tyst minut. Därefter förflyttade sig ”församlingen” till det närliggande Drottninghuset på Johannesgatan.

Efter det att alla bänkat sig kring de vackert dukade borden bjöds på kaffe med dopp och prinsessstårta. Härunder genomfördes olika programpunkter. Två representanter från Helsingfors informerade om 225-årsjubileet av slaget vid Porosalme i Savolax. Där kommer i juni 2014 att genomföras ett historiskt evenemang för att belysa hur slaget gick till och generalen fick sitt svarta band om pannan.

För det musikaliska svarade i år *Barokoko*, en duo som i tidsenliga dräkter framförde sång och musik av Bellman. Ett mycket uppskattat inslag.

Ordföranden i förbundet, Bertil Holmqvist, informerade om förbundets verksamhet. Som avslutning överlämnade han en bokgåva till lokalombudet Knut Björkenstam som tack för att denne med hustru under så många år representerat Norringarna. Naturligtvis rörde det sig om von Döbeln: *General von Döbeln: Himlarännan* av, vem annars, Elisabeth Goldstein.

För tionde året i rad kunde så lokalombudet framföra hälsningar från kamraterna i *Kamratföreningen Norra Skåningar*. Efter en kort information om föreningen och dess verksamhet överlämnades på sedvanligt sätt *Norringen* 2013 till utöver ordföranden även i år till Carl von Döbeln. Lokalombudet kunde även i år inte underlåta att till nämnda

Vid von Döbelns gravsten. Till vänster Carl von Döbeln, till höger översten Anders Gardberg.
Foto: Knut Björkenstam.

herrar även dela ut *Bocken 2013*, något som Norringarna hoppeligen nu har börjat vänja sig med.

Efter bortåt två timmar var det så dags att bryta upp. Tiden löper fort och nästa år, 2015, infaller den 16 februari på en måndag. Men det är en annan historia.

*Ordföranden Bengt Holmqvist överlämnar bokgåvan till Knut Björkenstam.
Foto: Agneta Björkenstam.*

*Elisabeth Goldstein talar vid gravstenen. Herman Lindqvist är beredd lägga ner kransen.
Foto: Knut Björkenstam.*

Årsmöte med Skånska regementens kamratförening i Stockholm

Tisdagen den 8 april genomfördes föreningens årsmöte för 2014. Platsen var som vanligt Militärsällskapets lokaler. Tjugo personer hade infunnit sig, varav två Norringar. Förutom lokalombudet även Lennart Renbjer. Klockan 18.30 förklarade ordföranden, Nils Rosenqvist, årsmötet öppnat. De olika punkterna var snabbt avklarade. Årsavgiften för 2015 blev oförändrad 100 kronor, detta trots föreningens inte särdeles starka ekonomi.

Efter mötesförhandlingarna skedde samling till middag med sillbord och varmsätt och därtill hörande lämpliga drycker av olika styrka. Smakligt och väl arrangerat.

Kvällens föreläsare var brigadgeneralen Michael Claesson, skånsk dragon från början. Han tjänstgör på UD och berättade om hur det är att vara den ende officeren på detta departement. Det var ett mycket intressant och personligt färgat föredrag som renderade honom starka och tacksamma applåder samt en flaska fluidum.

*Deltagande Norringar vid årsmötet.
Lennart Renbjer (t. v.) och Knut Björkenstam.
Foto: Agneta Björkenstam.*

Såg att i meddelande nummer 1 från Kamratföreningen Norra Skåningar fanns en ”annons” om Stockholmsföreningens verksamhet. Måhända den kan få till följd att fler Norringar ställer upp framöver.

Michael Claesson berättar. Foto: Knut Björkenstam.

Vandring med von Döbeln på S:t Johannes kyrkogård

För tolfte året i rad genomfördes söndagen den 30 augusti en vandring i von Döbelns fotspår på S:t Johannes kyrkogård i Stockholm, den kyrkogård där von Döbelns grav är belägen. Som vanligt gestaltades generalen av slottspastor Erland Ros.

Det hela inleddes klockan 17.45 med en kortare konsert utanför kyrkan av sextetten Stockholms fröjder. Som avslutning spelades *Kungl. Norra skånska regementets marsch* varvid såväl ”von Döbeln” som lokalombudet intog enskild ställning. Varje gång jag hör denna marsch känns det på ett särskilt sätt inombords. Kanske inte så konstigt med hänsyn till mitt förflutna i Kristianstad.

Efter konserten samlades de cirka hundra deltagarna inne i kyrkan. Där kom att genomföras ett en timme långt spel under rubriken *Processen mot Döbeln 1813* eller *Döbeln inför rätta*. Manus och regi svarade Elisabeth Goldstein för. Det var stor dramatik som utspelades i kyrkorummet framför altaret. De medverkande gick verkligen in för sina roller. Mellan akterna spelade sextetten de inledande takterna till *Björneborgarnas marsch*. Publikens applåder efteråt tydde på stor uppskattning.

Så skedde samling vid von Döbelns grav där ”densamme” talade kort om graven. Sextetten spelade åter igen *Björneborgarnas marsch* samt *Finska rytteriets marsch*. Båda dessa marscher har text till musiken. Johan Ludvig Runeberg har skrivit texten till den första marschen, Zacharias Topelius texten till den andra. Texterna var utdelade vilket innebar att församlingen sjöng allt medan sextetten spelade. Ett trevligt arrangemang.

Förflyttning skedde så till den grav där Jean Baptiste Edouard du Puy ligger begravnen. Denne var musiker och levde mellan åren 1770 till 1822. År 1818 tonsatte han en folksång tillägnad kronprins Karl Johan med text av H. A. Kullberg. Den framfördes här av Martin Hedström, baryton, till sextettens ackompanjemang.

*Carl Johan vår Kung
han kom som från höjden.
O sjungom i fröjden
bå´ gammal och ung!
Han tryggade tronen,
upplyfte nationen.
Det gjorde vår Kung.*

*O följom vår Kung
i krigiska tider till modiga strider
bå' gammal och ung.
Han vet föra svärdet,
men känner dock värdet
av friden, vår Kung.*

Som sista punkt på programmet stod korum enligt klassisk svensk militär modell. Det ägde rum vid klockstapeln och leddes av "generalen själv". Så slutade ännu en intressant och väl genomförd och väl regisserad vandring med Georg Carl von Döbeln på S:t Johannes kyrkogård. Hoppeligen kommer en ny vandring att ske sommaren 2015. Men härom står skrivet i ödets bok (för att citera Carl August Cederborg).

Det möjligas konst

"Om jag ber er vända upp och ner på huset där borta, så svaras ej, det är omöjligt, utan man går åstad och försöker med alla krafter; först se'n det skett, inberättas omöjligheten."

(Stående order av generalmajor Georg Carl von Döbeln under striderna om Åland vintern 1809).

Höstmöte med Nylänningar

Lördagen den 11 oktober 2014 genomfördes höstmöte med Nylands Brigads Gilles avdelning i Sverige. Som vanligt ägde mötet rum på Militärhögskolan Karlberg. Denna gång skedde dock samling i Artillerisalen i själva slottsbyggnaden.

Mötet började redan klockan 10.30. Då visades den finska filmen *Tali – Ihan-tala*, detta med anledning av att det den 4 september hade gått 70 år sedan vapenstillestånd 1944 slöts mellan Finland och Sovjetunionen.

Klockan 13.00 började det reella mötet med 29 deltagare. Som traditionen kräver inleddes mötet med att vi alla stående åhörde *Nylänningarnas* marsch. Inbjuden att tala var Finlands ambassadör i Stockholm, Jarmo Viinanen, som tillträdde sin befattning för två månader sedan. Han talade över ämnet *Europa, värld och säkerhet – finska synpunkter*. Ett intressant föredrag där ambassadören särskilt framhöll samarbetet mellan Finland och Sverige samt utvecklingen i

Sextetten underhåller framför kyrkan under ledning av Försvarsmaktens musikinspektör Olle Hermansen till vänster. Foto: Knut Björkenstam.

Ryssland och hur den kan påverka Östersjöområdet. *Ryssland ligger där det ligger och vi måste veta vad vi vill gentemot Ryssland.*

Så skulle ha följt filmvisning av två filmer med anknytning till Nylands Brigad. Men tekniken fungerade inte så den programpunkten utgick. I stället vidtog den sista programpunkten i form av en redogörelse för en resa i våras till Tali-Ihantala, där Finlands och Nordens öde avgjordes försommaren 1944.

Som avslutning brukar *Modersmålets sång* unisont sjungas till ackompanjering av musik. Men även här fungerade inte tekniken, varför denna punkt uteblev.

Så bänkade alla sig vid långbord för att inta en enklare måltid under vilken även sedvanlig lotteriförsäljning ägde rum.

Så ser vi fram emot årsmötet lördagen den 14 februari 2015.

Försvarsmakten inför Veterankortet

Veterankortet kommer att ge veteranen olika typer av förmåner och även innehålla erbjudanden från Försvarsmaktens ideella samarbetsorganisationer. Respektive organisationsenhetens veteransamordnare kommer att administrera korten.

De som kan ta del av förmånerna är:

- Alla tidigare medarbetare i Försvarsmakten oavsett militär eller civil befattning.
- Alla tidigare medarbetare i utlandsstyrkan eller jämställd internationell militär tjänstgöring.

Läs mer på

www.forsvarsmakten.se/veteran eller hör av dig till e-post: veteran@mil.se. För de veteraner som saknar möjlighet att ansöka om kortet via internet görs detta per telefon med den lokala veteransamordnaren. Denna nås via Försvarsmaktens växel: 0505-45 10 00.

NYTT OM NORRINGAR

50 ÅR

01-09 Nils Peter Sundmark
01-12 Anders Lilja
02-13 Björn Grunwald Nilsson
02-17 Ricky Wrenter
02-23 Lars Ekelöf
04-21 Mikael Persson
05-13 Patrik Lepard
05-29 Johan Skude
06-05 Stefan Berlin
06-21 Uno Arvidsson
06-25 Ola Sjöström
06-26 Stefan Huusko
08-04 Göran Nordh
08-10 Hans Lewicki
08-28 Magnus Engberg
09-20 Bo-A Wendt
10-15 Stefan Svensson
10-31 Jörgen Nilsson

60 ÅR

01-02 Ulf Nilsson
01-03 Anders Dybelius
01-24 Jan Larsson
02-16 Mats Nertlinge
03-18 Tina Thunander
04-13 Åke Knutsson
05-02 Carl-Georg Stjernswärd
05-17 Per-Olof Malmsten
06-03 Kerstin Andersson
07-06 Christine Nelson
07-09 Kenneth Bertilsson
07-15 Thomas Eriksson
08-10 Rune Johansson
08-10 Nils-Folke Färm
08-26 Håkan Birger

09-17 Thomas Eriksson
09-21 Arne Berntsson
10-05 Bo Jönsson
11-03 Sven Persson
11-26 Lars Tunel
12-23 Göran Larsson

70 ÅR

02-20 Christer Voelkerling
02-24 Sven-Åke Sjöquist
03-14 Erland Ros
03-17 Rolf Norrman
04-15 Astrid Dahlqvist
04-23 Lars-Erik Svensson
04-29 Jan-Axel Thomelius
05-07 Gunnar Persson
05-27 Christer Nyhlén
07-09 Lars-Henning Strand
08-06 Björn Ljungberg
08-30 Gösta Karlsson
08-31 Ulf Larevall
09-23 Olle Bengtsson
09-24 Jonny Persson
11-01 Hans-E Helgesson
11-08 Thomas Engström
11-08 Jonas Larsson
12-23 Jonny Oddstig

75 ÅR

02-22 Lars-Gösta Hultberg
03-01 Paul Jönsson
03-13 Gert Persson
04-06 Nils Sonesson
04-27 Gunnar Wallner
05-06 Margot Rosén
05-26 Börje Roos

06-04 Leif Persson
06-10 Per Malmrup
07-08 Bengt Kempe
09-05 Jan Melander
09-21 Bengt Engström
09-29 Britta Hierner
11-06 Göte Ericsson

80 ÅR

02-11 Rune Hansson
03-24 Jane Nyström-Nilsson
04-19 Kerstin Gustafsson
04-22 Lars Rosander
05-06 Bertil Eلفfors
05-19 Bertil Hierner
06-03 Håkan Waernulf
06-05 Bo Petersson
06-10 Karin Kockum
06-13 Jan Sjödahl
06-28 Brita Kvist
07-22 Jan-Erik Jörgensen
07-31 Birgít Almén
08-07 Gert Nilsson
08-08 Börje Palmblad
08-27 Gerth Ericsson
09-12 Bengt Ekström
10-17 Torsten Fälemark
10-28 Per Svensson
11-24 Bengt Andersson

85 ÅR

01-01 Brita Hartwall
02-04 Östen Johansson

02-11 Valdemar Andersson
03-11 Marie Louise Colliander
04-21 Lilly Mattson
04-24 Gustaf Persson
05-08 Lennart Junehagen
05-20 Signe Persson
07-11 Kerstin Larsson
10-23 John-Erik Johansson
11-19 Lisbeth Ask
11-27 Bertil Williamsson
12-28 Jörgen Kockum

90 ÅR

02-01 Frank Nord
03-15 Carl-Fredrik Glimberg
03-22 Kurt Kolmfors
03-23 Malte Johansson
03-29 Torsten Brandt
05-03 Lars Sköld
06-17 Ketchen Persson
07-08 Carl-Bertil Eiman
07-12 Kjell Hyllander
08-14 Sture Brandin
10-16 Kjell Kristiansson
12-01 Bengt Lundquist

95 År

08-01 Ingvar Jeppsson
08-19 Britt Ekstrand
09-11 Elsa Eriksson

**Vädjan
från kassören !!**

Anmäl adressändring till:

Bertil Larsson
Gardistvägen 13, 291 37 Kristianstad
044-121782, bertil_39@telia.com

TIDNINGSFONDEN

Ännu ett år har vi glädjen att redovisa en lång lista av ädla givare. ETT STORT TACK TILL ER ALLA. Tack vare Edra bidrag har ni nu denna årsskrift i Er hand. De inflyttna bidragen, stora som små, redovisas här i den ordning de inflytit under tiden 2013-11-01 -- 2014-10-31.

Lars Stellan Jönsson Hanaskog, Karl-Gustaf Thorsén Köpingebro, Ulf Forsberg Ljungbyhed, Lennart Carlsson Immeln, Maria och Olle Karlstedt Kristianstad, Ove Johansson Kristianstad, Dick Nilsson Gärds Köpinge, Ingmar Björnsson Täby, Bo Bengtsson Åhus, Marie Louise Colliander Kristianstad, Göran Olsson Kristianstad, Bo A Wendt Hässleholm, Jan Jonsson Färlöv, Mats Ström Lund, Uno Petersson Bromölla, Gunilla och Jan Appelqvist Åhus, Ingemar Lundquist Kristianstad, Anders Wilinger Blentarp, Kjell Klemark Fjälkinge, Tore Liljegren Åkersberga, Thomas Engström Kristianstad, Kjell Gustafsson Malmö, Per-Olof Hallqvist Lund, Ronnie Åbrandt Kristianstad, Karl Rosenqvist Malmö, Ingrid och Kjell Svensson Åhus, Bertil Ingelsson Upplands Väsby, Åke Rosberg Hörby, Per-Axel Svensson Bankeryd, Lennart Nordblad Åhus, Anders Forsgren Viken, Per-Olof Malmsten Fjälkinge, Knut Björkenstam Stockholm, Gunilla Bergqvist Kristianstad, Kerstin Larsson

Vinslöv, Bo Lönnblad Vällingby, Ulla och Jan Nilsson Kristianstad, Roland Persson Bromölla, Anders Fjelkner Åhus, Ernie Elofsson Vetlanda, Anders Sifvertsson Solna, Bo Olsson Halmstad, Boo Nelsson Åhus, Alf Jonasson Hässleholm, Karl-Gustav Karlsson Hanaskog, Bertil Svensson Osby, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Bo Karlsson Ljungbyhed, Karl Gustav Engkvist Bjärnum, Johan Nilsson Vinslöv, Leif-Inge Nordström Tollarp, Carl-Johan Nilsson Åhus, Tommy Höppner Bromölla, Ann-Britt och Magnus Ugge Hässleholm, Lars Hultberg Råå, Kai Lodin Halmstad, Lars Svensson Kristianstad, Roy Alnebeck Åhus, Hans Egelborg Falsterbo, Bertil Karlsson Höllviken, Marie Louise Colliander Kristianstad, Bo Hellström Markaryd, Christer Berglund Uppsala, Karl Erik Malmberg Helsingborg, Sven Giselsson Ronneby, Gilbert Mossberg Skene, Kerstin och Sven Gustafsson Kristianstad, Göran Olsson Kristianstad, Gunnel och Anders Bojs Kristianstad, Britt Ekstrand Fjälkinge, Sven Månsson Kristianstad, Namnlös 30/12, Lennart Renbjer Spånga, Rolf Kronbeck Ängelholm, Millan och Kjell Hyllander Vinslöv, Lars-Erik Josefsson Bjärnum, Ulla-Britt och Gert Forsberg Kristianstad, Rolf Norrman Kristianstad, Bertil Andersson Tyringe, Bengt Mohlin Tollarp, Kurt Nilsson

Västervik, Göthe Nilsson Halmstad, Leif Persson Bandhagen, Mikael Rubin Trelleborg, Christer Mjömark Sölvesborg, Ulf Larewall Simrishamn, Lars Erik Johansson Påarp, Patrik Gustafsson Skövde, Mats-Erik Nilsson Knislinge, John Erik Johansson Åhus, Ulf Krantz Kristianstad, Gösta Karlsson Vinslöv, Leif Hallberg Vellinge, Namnlös 2/1, Ingalill och Kent Rosquist Sösdala, Göran Jeppsson Klågerup, Gunvor Tillman Färlöv, Thore Skärhed Kristianstad, Kjell Jönsson Helsingborg, Per-Olof Hallqvist Lund, Arne Månsson Halmstad, Bengt Kittel Sundbyberg, Margaretha och Håkan Waernulf Åhus, Claes Dahlqvist Kristianstad, Åke Wessberg Kristianstad, Christer Nyhlén Kristianstad, Mats Johnsson Vinslöv, Ingvar Hansson Huddinge, Rune Johansson Bromölla, Evy och Lennart Junehagen Tyringe, Henry Barholt Farsta, Siv och Hasse Björnsson Kristianstad, Jan-Tore Ståhl Höllviken, Lars-Henning Strand Broby, Marianne Karlsson Karlshamn, Ulla och Jan Nilsson Kristianstad, Ingmar Nordström Växjö, Rolf Olsson Hjärup, Ulla och Lennart Persson Färlöv, Sten Ekstrand Häljarp, Åke Lerenius Skanör, Sture Stark Kristianstad, Gunnel Malm Tollarp, Åke Johansson Åhus, Lars Alm Stockholm, Lars Sköld Täby, Gert Lindell Stockholm, Sten Krondell Rydebäck, Jan-Erik Back Kristianstad, Leif Jönsson Täby, Ulla Johansson Kristianstad, Lars-Erik Widman Linköping, Lars Bohman Tollarp, Bengt Lindqvist Helsingborg,

Birgit och Sven Almén Kalmar, Herman Westrup Åhus, Kerstin och Eric Rittbo Hörby, Sven-Erik Olsson Kristianstad, Björn Almqvist Malmö, Åke Knutsson Tollarp, Tommy Eriksson Kristianstad, Rolf Lindén Sölvesborg, Jörgen Persson Vaxholm, Gunnar Nilsson Kristianstad, Hans-Arne Carlsson Osby, Miranda och P-G Nordgren Kristianstad, Kent Helgesson Enköping, Kaj Klemark Kungsbacka, Lars-Henning Persson Kristianstad, Ulla von Rosen Kristianstad, Göran Brobeck Kristianstad, Christer Weidenmark Visseltofta, Lars-Olof Rubin Kristianstad, Roland Appelqvist Kristianstad, Mats Ström Lund, Margaretha Hansson Kristianstad, Åke Ingelmo Älta, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Christina Engström Åhus, Nils-G Litby Kristianstad, Rolf Norrman Kristianstad, Christer Lundh Stockholm, Inga och Bengt Thulin Brösarp, Göran Larsson Lund, Hans Truedsson Råå, Jan Jönsson Rydebäck, Ingrid och Lennart Olsson Kristianstad, Ulf Larewall Simrishamn, Ingemar Brostedt Malmö, Bodil och Sven Augustsson Kristianstad, Lennart Nilsson Skövde, Karl-Gustaf Thorsén Köpingsbro, Carl-Johan Nilsson Åhus, Torsten Brandt Kristianstad, Karin Andersson Kristianstad, Göran Flyckt Åhus, Bengt A Andersson Helsingborg, Bertil Westergren Kristianstad, Greta Andersson Kristianstad, Lars Erlandsson Uppsala, Gösta Johnsson Helsingborg, Bo Jönsson Kristianstad, Göte Persson Kristianstad, Eva Borrström Kristianstad, Göran Lilja

Kristianstad, Yvonne och Leif Åke Nilsson Åhus, Birgit och Sven Almén Kalmar, Jan Bergström Brösarp, Carl Lindholm Simrishamn, Kjell Bengtsson Kristianstad, Åke Ingelmo Älta, Sven Giselsson Ronneby, Björn Grunwald Nilsson Sköndal, Bo Lundh Tormestorp, Lennart Carlsson Immeln, Åke Bengtsson Kristianstad, Ove Johansson Kristianstad, Marianne Stenberg Kristianstad, Britt-Marie Lindau Kristianstad, Lars-Henning Persson Kristianstad, Anna-Karin Wickström Lund, Gert Larsson Ängelholm, Lars Jernryd Åhus, Christer Berglund Uppsala, Håkan Birger Malmö, Roland Appelqvist Kristianstad, Mats Dahlstrand Klippan, May-Inger och Nils-Arne Bidsell, Sven-Erik Olsson Kristianstad, Ingrid Mårtensson Kristianstad, Hans Lewicki Bunkeflostrand, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Jonny Oddstig Åhus, Åke Ingelmo Älta, Bo Steén Halmstad, Torgny Bergstrand Helsingborg, Carl-Johan Nilsson Åhus, Ulla och Lennart Persson Färlöv, Eva och Lennart Eriksson Kristianstad, Thore Skärhed Kristianstad, Birgit och Sven Almén Kalmar, Jan Brandborn Borlänge, Fenne Lorentzen Kristianstad, Ulla-Britt och Gert Forsberg Kristianstad, Alf Jonasson Hässleholm, Bo Hellström Markaryd, Göthe Nilsson Halmstad, Lennart Nilsson Skövde, Christer Voelkerling Göteborg, Per-Lennart Karlsson Visby, Per-Olof Hallqvist Lund, Anders Wilinger Blentarp, Kerstin och Sven Gustafsson Kristianstad,

Kurt Nilsson Västervik, Kjell Jönsson Helsingborg, Hans Hansson Eslöv, Ingmar Nordström Växjö, Bertil Ingelsson Upplands Väsby, Ronnie Åbrandt Kristianstad, Anders Fjelkner Åhus, Carl Lindholm Simrishamn, Lars Erik Svensson Kristianstad, Tommy Höppner Bromölla, Roland Appelqvist Kristianstad, Bengt A Andersson Helsingborg, Bo Jönsson Kristianstad, Rune Johansson Bromölla, Marie Louise Colliander Kristianstad, Rolf Kjellman Torekov, Lisbeth Ask Lund, Lars Wemming Kristianstad, Göran C Lilja Kristianstad, Per Åke Anderberg Åhus, Maria och Olle Karlstedt Kristianstad, Carl-Fredrik Glimberg Kristianstad, Åke Lerenius Skanör, Christer Nyhlén Kristianstad, Per-Olof Malmsten Fjälkinge, Gunilla och Jan Appelqvist Åhus, Britt-Marie Eriksson Kristianstad, Arne Jönsson Årsta, Boo Nelson Åhus, Harry Thomasson Markaryd, Ulla och Jan Nilsson Kristianstad, Åke Persson Danmark, Ingvar Hansson Huddinge, Gösta Johnsson Helsingborg, Yvonne och Leif Åke Nilsson Åhus, Per Åke Karlsson Degeberga, Hans Egelborg Trelleborg, Barbara Westrup Åhus, Tore Liljegren Åkersberga, Kent Åkesson Färlöv, Jan Seebass Åhus, Bengt Lindqvist Helsingborg, Lars-Erik Widman Linköping, P-G Nordgren Kristianstad Ingemar Lundquist Kristianstad, Jan-Axel Thomelius Söderköping, Kjell Hyllander Vinslöv, Carl Björemann Stockholm, Gunni Andersson Kristianstad, Lars Gejrot Helsingborg,

Kerstin och Eric Rittbo Hörby, Ingrid och Bertil Kleberg Kristianstad, Jan-Tore Ståhl Höllviken, Gunnel och Anders Bojs Kristianstad, Lars Björck Kristianstad, Gunnar Wallner Kristianstad, Stig Avenstam Fjälkinge, Åke Bengtsson Kristianstad, Kerstin Larsson Vinslöv, Bo Lönnblad Vällingby, Sten Krondell Rydebäck, Roland Persson Bromölla, Anne-Marie och Tommy Carlqvist Kristianstad, Bo Petersson Bara, Peter Karlsson Kristianstad, Lars Erlandsson Uppsala, Åke Knutsson Tollarp, Siv Lundell Kristianstad, Bo Karlsson Ljungbyhed, Karl-Erik Malmberg Helsingborg, Hayo Hirsch Karlshamn, Ingrid och Lennart Olsson Kristianstad, Bo A Wendt Hässleholm, Tommy Åkesson Kristianstad, Jörgen Stålhammar Kristianstad, Tommy Andersson Veberöd, Göran Jeppsson Klågerup, Lars-Gösta Hultberg Råå, Lars Svensson Kristianstad, Mats-Erik

Nilsson Knislinge, Ulf Gustafsson Färlöv, Bengt Kittel Sundbyberg, Gilbert Mossberg Skene, Jan-Erik Ljunggren Hässleholm, Håkan Klagsmark Kristianstad, Lars Åkesson Karlskrona, Karin Andersson Kristianstad, Per Appelqvist Bälinge, Leif-Inge Nordström Tollarp, Inger och Bertil Larsson Kristianstad, Lars Erik Johansson Påarp, Lars Lindberg Kristianstad, Leif Hallberg Vellinge, Kerstin Wilhelmsson Färlöv, Ketchen Persson Karlskrona, Kjell-Åke Jönsson Helsingborg, Britt Ekstrand Fjälkinge, Per Gustafsson Kristianstad, Knut Ottosson Starfelt Ängelholm, Christer Mjömark Sölvesborg, Leif Dahlqvist Åhus, John Erik Kittel Kristianstad, Britt-Marie Larsson Hässleholm, Kaj Klemark Kungsbacka, Leif Nilsson Fjälkinge, Leif Persson Bandhagen, Lena och Evert Friberg Kristianstad, John Erik Johansson Åhus.

Innehåll

Kamratföreningens ordförande	3
In Memoriam	5
In Memoriam Erik Kjellqvist	6
Norringeåret som gått	8
Minneshögtiden 29 juni.....	11
Stig Colliander	19
Chef för Pansartruppskolan 1992-1993	20
Beväringen och generalen	24
50 års-jubileum med BSI P6 1964-65.....	28
Återträff Rönnebergs stridsvagnskompani	30
Frivilliga försvarets dag 28 augusti i Rinkaby	31
Regementets marscher.....	32
Överdriven traditions känsla.....	33
Björneborgarnes marsch.....	36
Från civilist till värnpliktig kvartermästare	41
Rodatorpet – vårt gamla soldattorp	55
Vykort från Norringarnas läger och kaserner	57
Hemvärnets musikkår Kristianstad.....	62
Tyson – en klassisk Centurion	65
Norringarna 200 år jubileums-DVD.....	71
Avrapportering från lokalombudet i Stockholm	72
Nytt om Norringar	79
Tidningsfonden	81
Innehåll	85
Annonser	86

Vi har inga aktieägare. Allt vi gör,
gör vi för våra kunder.

Välkommen till en kundägd bank.

Boka rådgivning

lansforsakringar.se

Kristianstad: 044-19 62 00
Hässleholm: 0451-489 00
Bromölla: 0456-64 74 00

 Länsförsäkringar
Göinge-Kristianstad
Bank & Försäkring

Dags att ge tillbaka?

Då är Sparbanken Skåne ett bra val. Som kund är du med och bidrar till att utveckla samhället, förverkliga idéer och hjälpa människor att växa. Genom att låta delar av vinsten gå till lokala projekt inom idrott, kultur, utbildning och näringsliv bidrar vi till att skapa framtidstro där du bor. Välkommen in till hela Skånes sparbank.

Läs mer om oss på sparbankenskane.se

Sparbanken
Skåne

GULDSMED ROLF NILSSON

efterträdare etablerad 1900

Vi trycker små och stora upplagor, tidskrifter och informationsblad. Vi står gärna till förfogande som Er totalleverantör. Det vi själva inte kan trycka eller producera ordnar vi genom vårt stora nätverk.

Grunden till ett långvarigt samarbete tror vi är

- Bra kvalitet
- Rimliga priser
- Lyhörd inställning
- Flexibilitet

Flexibilitet är vår styrka

tryck
i Kristianstad AB

Fäladsgatan 4, 291 59 Kristianstad
Tel 044-10 07 77 • Fax 044-21 22 00
hm@gl-tryck.se • www.gl-tryck.com